

שנתון התנועה הקיבוצית נתוני 2018/19

מספר 17

שנתון התנועה הקיבוצית

מספר 17

נתוני 2018/19

כתיבה: אגף הכלכלה של התנועה הקיבוצית

עריכה ויעוץ מקצועי: רו"ח אסנת כהן, מנהלת המחלקה המקצועית, ברית פיקוח
עיצוב והפקה: Chooka Media Group, טל גולדנברג-קרן

סיוע טכני:

רפי דמארי - ברית פיקוח

אגף חברה - התנועה הקיבוצית

אגף רכזים - התנועה הקיבוצית

תוכן עניינים

19 מקורות הכנסה עיקריים

04 פתח דבר - ניר מאיר,
מזכ"ל התנועה הקיבוצית

39 דמוגרפיה

05 מאין ולאן - דגן לוין,
ראש אגף כלכלה

43 אורחות חיים

06 מבוא

07 הפעילות הכלכלית

פתח דבר - ניר מאיר, מזכ"ל התנועה הקיבוצית

מגמות אלה באו לידי ביטוי, ועוד איך! משבר הקורונה מצא את קיבוצי התנועה ערוכים, מוכנים, מוזהגים ומונהלים. האמצעים, שנאספו בעבר הקרוב, ומבנה התעסוקה המבוזר שלנו, יחד עם מערכות הערבות ההדדית שהלכו והתחזקו, יצרו "כרית ביטחון", שהגנה על רובם המוחלט של חברי הקיבוצים מפני רוחות המשבר הקשות, שהן נחלת ציבורים רחבים בישראל ובעולם כולו.

הקהילות הקיבוציות, שנבנות מחדש בהתמדה מאז היציאה ממשבר חובות הקיבוצים והשינוי באורחות החיים שחוונו בעשור הקודם, מוצאות עצמן מתמודדות עם אתגרים לא מוכרים. הן עושות זאת בהצלחה מרשימה. נמצאים פתרונות יצירתיים ותחליפים סבירים למסורות ארוכות שנים ומוסדות מרכזיים, שנפגעו ועדיין נפגעים ממצוות הריחוק החברתי שאנו מצווים בה. כל תושבי הקיבוצים מבינים היום טוב יותר את משמעותו המלאה של העיקרון הקובע, כי "זמנים קשים עדיף לעבור ביחד". במקביל, אנו חווים גידול משמעותי בביקוש להתקבל לחברות מלאה בקיבוצים. חשוב לציין בהקשר זה, כי החסם העיקרי במימוש הפוטנציאל נעוץ במחסור קשה בפתרונות דיור זמינים, ובתכניות בניה מעודכנות בתוקף - תוצאה של שנים ארוכות מדי של התמודדות עם קשיים, ששמו בדרכנו מוסדות המדינה ובראשם רמ"י.

נכון, הסדר הביניים החדש, שהתקבל בסוף שנת 2018, מציע פתרון סביר לקושי הזה, אלא שההכרה בכך לא חלחלה בקצב הנכון לקיבוצים, שרובם טרם "הסתערו על ההזדמנות", ולכן, כרגע, לוקים ביכולתם להתארגן במהירות.

לצערי, הראיה הממלכתית, הגורסת, כי הקיבוצים סיימו את תפקידם ההיסטורי בתהליך הקמת המדינה ומכאן ואילך ראוי להם שיתפוגגו, בבחינת "הקיבוץ עשה את שלו הקיבוץ יכול וצריך ללכת", לא השתנתה. דווקא בגלל זה חשוב לי לקבוע בנימה אופטימית, כי למרות האיומים המצטברים בשמינו, מצבנו איתן והישרדות הקיבוצים תלויה יותר מתמיד, בנו עצמינו. אם נדבוק בדרך החיים הייחודית שלנו, ואם נתעקש להתמיד בדרך חיינו הקואופרטיבית והמחויבות לערבות ההדדית, דרך חיים שעמדה לאחורונה, בהצלחה רבה, באתגר מטלטל, יתקיים בנו הפסוק "וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ". אנחנו תלויים היום בעיקר בעצמינו, ברצונותינו ובמוטיבציה שלנו להגן על זהותנו המיוחדת. ככל שהתנועה הקיבוצית תמשיך ותפגין עצמה כלכלית משופרת ותדע להעמיק שורש בערכיה ובעקרונותיה, לא יוכלו לנו!

מעמדה של התנועה הקיבוצית בתוך החברה בישראל יכול לקבל חיזוק משמעותי, כתוצאה מהשינוי הפוליטי שמתרחש בישראל. אם נדע למצות יתרון זה במידה הראויה. אם נשכיל גם למצוא את הדרכים שיביאו תועלת לחברה הישראלית כולה, נצא מחוזקים ככל כפליים.

ואכן... אנו במטה התנועה, שוקדים בדיוק על אלה.

לסיום דברי אני מבקש להודות לכל האנשים הטובים, שדאגו לאסוף לרכז ולנתח את הנתונים ולהגיש אותם בצורה אסתטית ושווה לכל נפש. תודה וכה לחי.

החיסרון הבולט בשנתוני התנועה הקיבוצית, נעוץ בעובדה, שהנתונים המופיעים בהם "מצלמים אחורה" נתונים מהעבר (אמנם עבר קרוב, אבל עבר). בימים כתיקונם אין זה משמעותי במיוחד, כיוון שאנו נוטים לסקור תהליכים ממושכים, בהם שנה קלנדרית היא אמת מידה בלבד. התהליך התחיל זמן רב לפני שהשנה התחילה ונמשך דרך השנה הנסקרת אל ההווה ומכאן אל העתיד, כך שלרוב אין למגבלה הזאת משמעות דרמטית במיוחד.

לא כך הם פני הדברים היום.

מגפת הקורונה והמשבר הכלכלי העמוק שהביאה עמה, עתידים לקטוע את הרצף, כך שההווה אינו צפוי להיות רצף ישיר מהעבר אל העתיד. בכל זאת יש חשיבות רבה להבין את תמונת המצב בעבר הקרוב, בכדי להסביר בעזרתה את המציאות בהווה ואת ההתפתחויות הצפויות לנו בעתיד.

הנתונים הכלכליים המרוכזים בחוברת זו, מסכמים את שנת 2018. עוד שנה טובה, בה נמשכו מגמות ההתייבשות והצמיחה ברחבי התנועה הקיבוצית.

הנתונים בשנתון מציגים אמנם תמונה מצרפית של ירידה מסוימת בהשוואה לשנת השיא בכלכלה הקיבוצית, שחוונו בשנת 2017, אך הייתה זו התפתחות שצפינו מראש ואף התרענו עליה בפתח השנתון שיצא אשתקד. התחלנו לחוש את השפעותיהן הקשות של החלטות שלטוניות אסטרטגיות ובהן חוק המיסוי החדש, שנכנס בהדרגה לתוקף, ובעקבותיו עלו התשלומים לרשות המסים ולמוסד לביטוח לאומי ותיקון 27 לחוק המיס, אשר פגע במידה מסוימת ברווחי הפעילות החקלאית. במקביל, גם המשבר בענף הפטם הלך והתעצם, וענף המדגה ספג מהלומה איומה, עם החשיפה הפרועה לייבוא מתחרה זול. עם זאת, ההכנסות מפעילויות אחרות התחילו להראות ניצני שיפור וצמיחה ואיזנו במידה מסוימת את הפגיעות שצוינו קודם.

מהבחינה הדמוגרפית, השנה הנסקרת היא 2019 וכאן התמונה המשיכה להשתפר בהתמדה. הקיבוצים גדולים מאי פעם במספר תושביהם, במספר חבריהם וגם במספר ילדיהם. הצמיחה נמשכת ומספר הנפשות החיות בקיבוצים גדל באופן מתמיד. כהמשך ישיר מהשנים האחרונות, מסתמן כי הגידול הזה נובע ברובו מ"גידול טבעי" באוכלוסיית החברים וקליטה לחברות מלאה של חברים חדשים. יתר על כן, התגברה תנועה של "אוכלוסיות בסטטוסים שונים" ומעברן לחברות מלאה בקיבוצים. כך מתבצע למעשה גידול במספר החברים אף מעבר לצמיחה הדמוגרפית של היישוב הקיבוצי. כפועל יוצא, גם מספרם ושיעורם של "ילדי חברי הקיבוצים" גדל באופן מתמיד בתוך אוכלוסיית הילדים. יש בכך הבעת אמון ברורה של החברים בקיבוציהם, והדבר מוכיח על שיפור מתמשך במורל ובביטחון העצמי של חברי הקיבוצים ואמון הולך וגובר בדרך החיים בה בחרו.

כאן המקום לציין איך באו המגמות הנסקרות בשנתון הזה, לידי ביטוי, במבחן הקשה של משבר הקורונה!

מאין ולאן - דגן לוין, ראש אגף כלכלה

7. גידול מתמתן בהיקף ההשקעות.
 8. בניתוח התפלגות הקיבוצים לפי פרמטרים כלכליים קלאסיים, תוצאות שנת 2018 דומות לתוצאות שנת 2017. בשנתון הקודם ניתחנו את ההתפתחויות לאורך השנים האחרונות וסיבותיהן וציין, בין היתר, את השוני הגדול בין הקיבוצים עקב והחל מהמסבר הכלכלי של סוף המאה קודמת. הפעם נציין בהכללה גסה, כי בקיבוצים החזקים נמשכת צמיחה חזקה, בקיבוצי האמצע נמשכת צמיחה, אך מתונה יותר ומובהקת פחות, ובקיבוצים המאונגרים כלכלית, לאחר צמיחה חזקה בתחילת העשור התוצאה אינה עקבית בפרמטרים התוצאתיים (רווחיות), אך נמשך השיפור בפרמטרים המאזניים.
 9. המשך הצמיחה בהיקף המכירות של התעשייה הקיבוצית - בעשור האחרון, ב-80% מהשנים גדל היקף המכירות ביחס לשנה שקדמה, ושיעור הצמיחה הממוצע עמד על 1.6%. הצמיחה בשנת 2018 הייתה יציבה, במובן של גידול בהיקף המכירות בכל אחת מזרועותיה - יצוא ישיר, פעילות חו"ל והשוק המקומי.
 10. בשנים האחרונות ניכר דשדוש ברמת הרווח התפעולי ואף קיטון רך בשיעור מהיקף המכירות.
 11. מספר המפעלים שבבעלות קיבוצית, התייצב בשנים האחרונות והתמתנה מגמת מכירת המפעלים.
 12. באיחור ניכר מגששת התעשייה הקיבוצית את דרכה בעולם עתיר הסיכוי והסיכון של הטכנולוגיה המתקדמת וחברות ההזנק. היקף הפעילות של הקיבוצים בסקטור זה גדל בשנים האחרונות בשיעור חד.
 13. לאחר עשור של יציבות בערך התפוקה וברווחיות במגזר החקלאי, נדמה שמסתמנת בשנים האחרונות מגמת צמיחה בערך התפוקה וברווח הגולמי, שפירותיה מועברים לתשלומי שכר, כך שהרווחיות הנקייה ממשיכה לדשדש.
 14. בשנים האחרונות חל גידול בהיקף התפוקה והגידול של המטעים על חשבון ענפים צמחיים אחרים.
 15. בניגוד לטענות הנשמעות חדשות לבקרים בתקשורת ובמחקרים מטעים, ב-15 השנים האחרונות מדד מחירי המזון עלה ריאלית בשיעור מתון מאד.
 16. החקלאות הישראלית סובלת בעשרים השנים האחרונות משחיקה עקבית - ובמצבר ניכרת - של תנאי הסחר, בשל עליית מחירי התשומות והתחזקות המטבע הישראלי.
 17. נמשכת מגמת צמיחה דמוגרפית מואצת המחזקת את הביטחון העצמי של חברי הקיבוץ בעתידו, וזאת לאחר צליחת המשבר הדמוגרפי העמוק והמפחיד לאורך שנות דור ועד תחילת המאה.
 18. מרבית הקיבוצים שומרים על רמה גבוהה של ערבות הדדית בחזית רחבה של מרכיבים. רמת הערבות ההדדית אינה נחלשת ובחלק מהפרמטרים אף מתחזקת.
- אני מבקש להודות לכל העוסקים במלאכה, ובראשם למחלקה המקצועית בברית פיקוח, למנהלת המחלקה ר"ח אסנת כהן ולמנהל ברית פיקוח ר"ח ירון רייכמן שערכו את השנתון, ולכל הגורמים שסייעו בהכנתו - התאחדות חקלאי ישראל, איגוד התעשייה הקיבוצית, עובדי אגף כלכלה, איילת גלס, ראשת אגף חברה, עובדות אגף חברה והרכזים.

עיתוב קל בהפקת השנתון פגש את הגל הראשון של משבר הקורונה. מסיבות שונות החלטנו לדחות את פרסומו עד לימים אלו, וכך נתוני השנתון נדמים כאילו הגיעו מעידן אחר; אך אין בכך כדי להפחית מחשיבות פרסומם.

תוצאות המשבר יתנו את אותותיהן בנתוני השנתונים הבאים וינתחו בהם עד דק, אך כבר היום נדמה כי זועקת לשמים מסקנה מקרו כלכלית מובהקת: בעתות משבר היד הנעלמה והשוק החופשי אינם הפתרון, ואמונה יוקדת בכוחם - היא הבעיה; גם אבירי הכלכלה החופשית נאלצים לבקש את ידה הגלויה של הממשלה כדי להסדיר את השוק ולהניע מחדש את גלגלי הכלכלה.

אם המסקנה הזאת מצלצלת לכם מוכרת, אין זאת אלא כי חלפו להן רק חצי שנות דור מאז משבר הסאב-פריים, שחידד את אותן תובנות בדיוק: מדיניות ממשלתית הדוגלת במערכת פיננסית נטולת רגולציה ובממשלה קטנה השבויה בתאוריות ניוא ליברליות ומנסה להעביר את נטל האחריות אל השוק הפרטי - אינה פתרון מאוזן בעתות שלום, מהווה קטליזטור למשברים והיא חסרת יכולת הגבה ופתרון, בעתות משבר. צחוק הגורל הוא כי מי שהציל את מדינת ישראל, ממשלתה וראש ממשלתה בעת משבר הקורונה היה ה"איש השמן" המושמץ, במשל המפורסם של ראש הממשלה.

ועוד ניואנס חשוב מבחינתנו: משבר הקורונה חידד ציבורית את מורכבות מושג הביטחון, כן ההוא מהשכבה השנייה של סולם הצרכים של מאסלו. הסתבר כי הביטחון אינו רק ביטחון צבאי, והוא כולל גם מרכיבים נוספים. ראשון להם במשבר הקורונה - הביטחון הבריאותי, ושני אחריו ורלבנטי מאד מבחינתנו - בטחון המזון, שכעוף החול פשט צורה והפך ממושג אנכרוניסטי הנמחץ תחת גלגלי הגלובליזציה למציאות נוכחת, חיונית וכואבת; ובמישור העמוק יותר - הביטחון החברתי, הנשען על חברה סולידרית, פתוחה, המקבלת את האחר ומקיימת רמה גבוהה של ערבות הדדית.

ואם נחזור לעידן טרום הקורונה, מה הם הנתונים העיקריים העולים מתוך השנתון?

התמונה הכללית היא ברורה: הכלכלה הקיבוצית צמחה דרמטית בעשור הראשון של המאה ה-21; הצמיחה התמתנה בהדרגה בואכה לעשור השני וחלק קטן מהפרמטרים אף מצביעים על מגמה של התייצבות המחליפה את מגמת הצמיחה. בשנתון הקודם אף הרהרנו בשאלה האם אנו כבר קרובים לשיאו של תור הזהב של הכלכלה הקיבוצית; לפחות לפי נתוני שנת 2018, היא ממשיכה לצמוח.

וביתר פירוט, תמצית נתוני השנתון וממצאיו:

1. המשך צמיחה חזקה ועקבית בהכנסות וברמת החיים.
2. יציבות ברווח התפעולי בשלוש השנים האחרונות, אך צמיחה ממוצעת של כ-4% לשנה בשנתיים האחרונות במצרף של הרווח התפעולי ורווח מתאגידים מוחזקים.
3. גידול משמעותי ועקבי בהיקף הוצאות המס.
4. חוסר יציבות בשורת הרווח הנקי. בשנת 2018 קיטון ברווח הנקי בהשוואה לשנת 2017 בשל גידול בהוצאות המס וכן בהוצאות המימון בשל שנה קשה בשוק ההון.
5. ירידה עקבית לאורך השנים במספר הקיבוצים שמצבם חלש ועלייה עקבית לאורך השנים במספר הקיבוצים שמצבם הכלכלי טוב ומצוין.
6. בשנים האחרונות נמשכת הצמיחה, אך בחלק מהפרמטרים אינה מדביקה את הצמיחה במשק הישראלי.

בשנתון התנועה הקיבוצית מספר 17 מוצגת תמונת המצב ונתוני הקיבוצים בתחומים הבאים: התחום הפיננסי והדמוגרפי לשנת 2018 ונתוני אורחות חיים לשנת 2019 (אלא אם מצוין אחרת).

השנתון כולל 4 פרקים:

הפעילות הכלכלית - אפיוני הפעילות העסקית של המגזר הקיבוצי ותוצאותיה.

מקורות הכנסה עיקריים - תעשייה וחקלאות.

דמוגרפיה - אפיונים דמוגרפיים של אוכלוסיית הקיבוצים.

אורחות חיים - אפיונים כמותיים להיבטים שונים של אורחות החיים, בעיקר כאלה הנגזרים מתהליכי השינוי.

דגשים

קיבוצים

שנתון התנועה מציג את נתוניהם של מרבית הקיבוצים בארץ.

אומדן היקף הפעילות של המגזר הקיבוצי

חלק זה של הניתוח מבוסס על הדוחות הכספיים של הקיבוצים. הנתונים מסכמים מעל 65% מהדוחות הכספיים. עבור האומדנים המצרפיים נזקפו נתונים בשיטות סטטיסטיות מקובלות. יודגש, כי קיים קושי רב להעריך באיזו מידה הפעילות הכלכלית, הנעשית על ידי חברים בעצמאות כלכלית וחברים המפעילים עסקים, מוצאת את ביטוייה בדוחות הכספיים של הקיבוצים.

תעשייה

נתוני התעשייה בשנתון מבוססים על נתונים מאגוד התעשייה הקיבוצית. הנתונים כוללים את מלוא היקף הפעילות של המפעלים, כולל מפעלים, ששיעור ההחזקות הקיבוציות בהם נמוך מ-50%. יצוין, כי בדוחות הכספיים של הקיבוצים משתקפת תרומתם של מפעלים אלו לקיבוצים בשורת הרווח מתאגידים מוחזקים, אולם המחזור הכולל שלהם אינו נכלל.

חקלאות

נתוני החקלאות בשנתון מבוססים על אומדן, שנערך בסיוע הגב' אילנה דרור מהתאחדות חקלאי ישראל, וכן נתונים מעובדים ממשדד החקלאות ופיתוח הכפר.

דמוגרפיה

נתוני הדמוגרפיה מבוססים על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, למעט נתוני "התפלגות האוכלוסיה בקיבוצים".

אורחות חיים

נתוני אורחות החיים בשנתון מבוססים על נתונים שנאספו מהקיבוצים על ידי אגף החברה של התנועה הקיבוצית. הגרפים מתייחסים למספר הקיבוצים המסווגים בכל קטגוריה אלא אם מצוין אחרת או ברור מההקשר.

הפעילות הכלכלית

מחזור הכנסות
רווח תפעולי
הון עצמי
השקעות יצרניות

דירוג לפי המצב הכלכלי

מחזור הכנסות

רווח והפסד מצרפי

רווח תפעולי

הון עצמי

השקעות יצרניות

דירוג הקיבוצים לפי מצבם הכלכלי

לצורך סיווג הקיבוצים, בהתאם למצבם הכלכלי, נערך ניתוח של שני פרמטרים פיננסיים חשובים מתוך המאזנים המאוחדים - רווח תפעולי וחוב פיננסי, נטו.

(A) **רווח תפעולי** - הרווח התפעולי המאוחד בקיבוץ כולל את רווחי כלל הפעילויות מפעילות שוטפת נמשכת, בניכוי כלל ההוצאות ששימשו בייצור ההכנסות - לרבות הוצאות מחייה. בטווח הארוך, המדד הפיננסי החשוב ביותר לקיומו של כל עסק, לרבות קיבוץ, הינו רווחיות. זאת, כיוון שכל גוף כלכלי ללא יכולת להרוויח - לא ישרוד לאורך זמן.

(B) **חוב פיננסי** - החוב הפיננסי כולל חוב נושא ריבית לזמן ארוך ולזמן קצר.

(C) **חוב פיננסי נטו** - החוב הפיננסי (B) בניכוי נכסים פיננסיים (פקדונות, תיקי השקעות ואמצעים כספיים נזילים אחרים), המצויים בבעלות הקיבוץ.

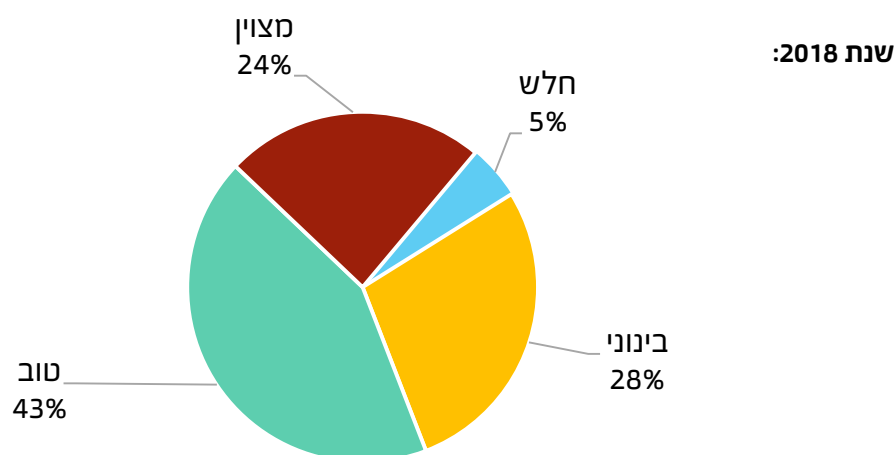
(D) **יחס כיסוי** - יחס הכיסוי הינו מדד פיננסי, הבוחן את האיתנות הפיננסית של הקיבוץ באמצעות הערכת יכולת הכיסוי של תשלומי החוב הצפויים לקיבוץ ממקורות הרווח התפעולי (לפני הוצאות מימון). דהיינו, רווח תפעולי (A) מחולק בחוב פיננסי נטו.

המצב הכלכלי נגזר מיחס הכיסוי (D), שהינו רווח תפעולי (A) מחולק בחוב פיננסי נטו (C).

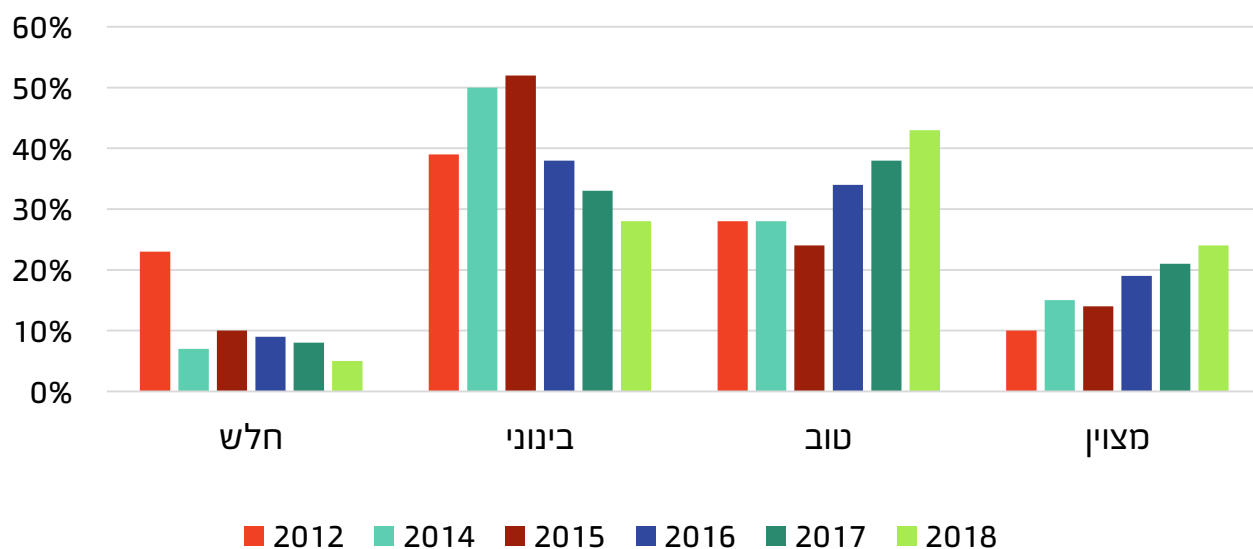

הקריטריונים לדירוג:

- מצב כלכלי מצוין** - קיבוצים בהם הרווח התפעולי המאוחד הינו מעל 25 מיליון ש"ח בשנה ויחס הכיסוי הינו 20% או יותר.
- מצב כלכלי טוב** - קיבוצים בהם הרווח התפעולי המאוחד הינו מעל 8 מיליון ש"ח בשנה ויחס הכיסוי הינו 15% או יותר.
- מצב כלכלי בינוני** - קיבוצים בהם הרווח התפעולי המאוחד הינו מעל 3 מיליון ש"ח או שהרווח התפעולי נמוך מ-3 מיליון ש"ח, אך יחס הכיסוי גדול מ-10%.
- מצב כלכלי חלש** - קיבוצים בהם הרווח התפעולי המאוחד הינו נמוך מ-3 מיליון ש"ח בשנה ויחס הכיסוי נמוך מ-10%.

לאורך השנים ניכר שיפור עקבי במצב הקיבוצים - ירידה במספר הקיבוצים אשר מצבם הכלכלי חלש ובינוני וגידול במספר הקיבוצים אשר מצבם הכלכלי טוב ומצוין.

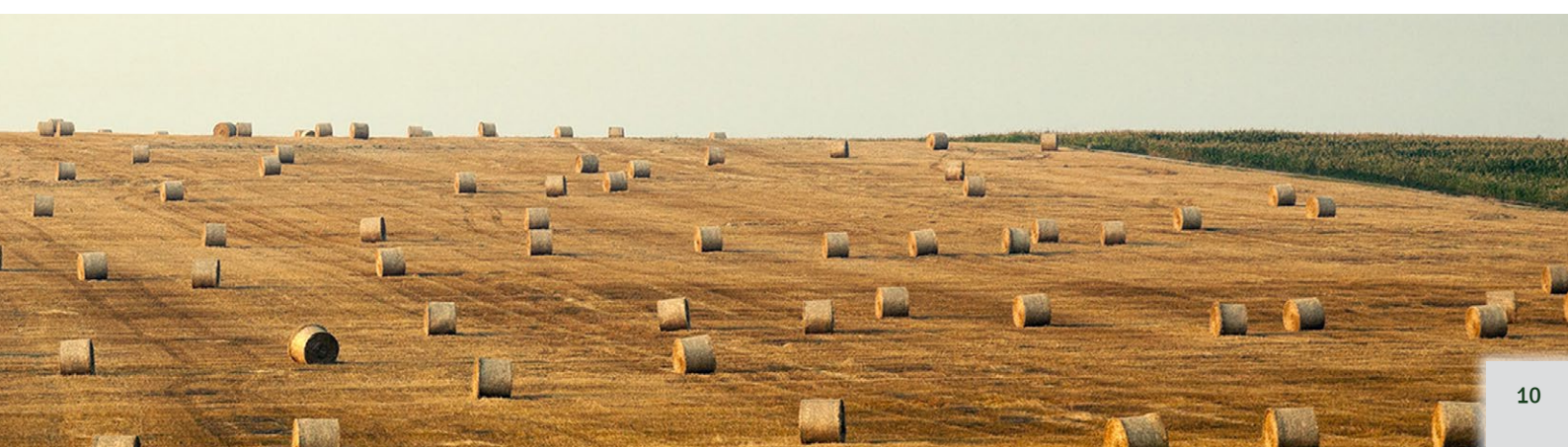
אומדן הרווח וההפסד המצרפי מסכם את כלל פעולותיהם העסקיות של הקיבוצים, לרבות תעשייה, חקלאות וענפים אחרים.

התעשייה מהווה את מקור ההכנסה העיקרי של הקיבוצים, כ-70% (לא כולל תאגידים בהיקף אחזקות הקטן מ-50%).

בשנת 2018 נרשמה יציבות ברווח התפעולי, המתקבל לאחר ניכוי הוצאות המחייה של החברים. בסעיף "הוצאות בגין חברים", המהווה אומדן סביר לרמת החיים של החברים, נמשכת מגמת הגידול.

2013	2014	2015	2016	2017	2018	
35,837	35,684	37,923	40,089	41,890	43,049	הכנסות
24,730	24,153	25,273	26,631	27,755	28,563	הוצאות ישירות
4,340	4,478	4,893	5,234	5,614	5,958	הוצאות בגין חברים
4,515	4,491	4,858	5,242	5,496	5,559	הוצאות מכירה, הנהלה וכלליות
2,252	2,561	2,899	2,982	3,025	2,969	רווח תפעולי
134	217	300	171	116	296	עלויות מימון
79	1,168	383	732	785	688	הכנסות אחרות
294	289	608	775	872	1,084	מסים על הכנסה
359	376	399	327	409	632	רווח מתאגידים מוחזקים
2,261	3,599	2,773	3,096	3,231	2,909	רווח נקי

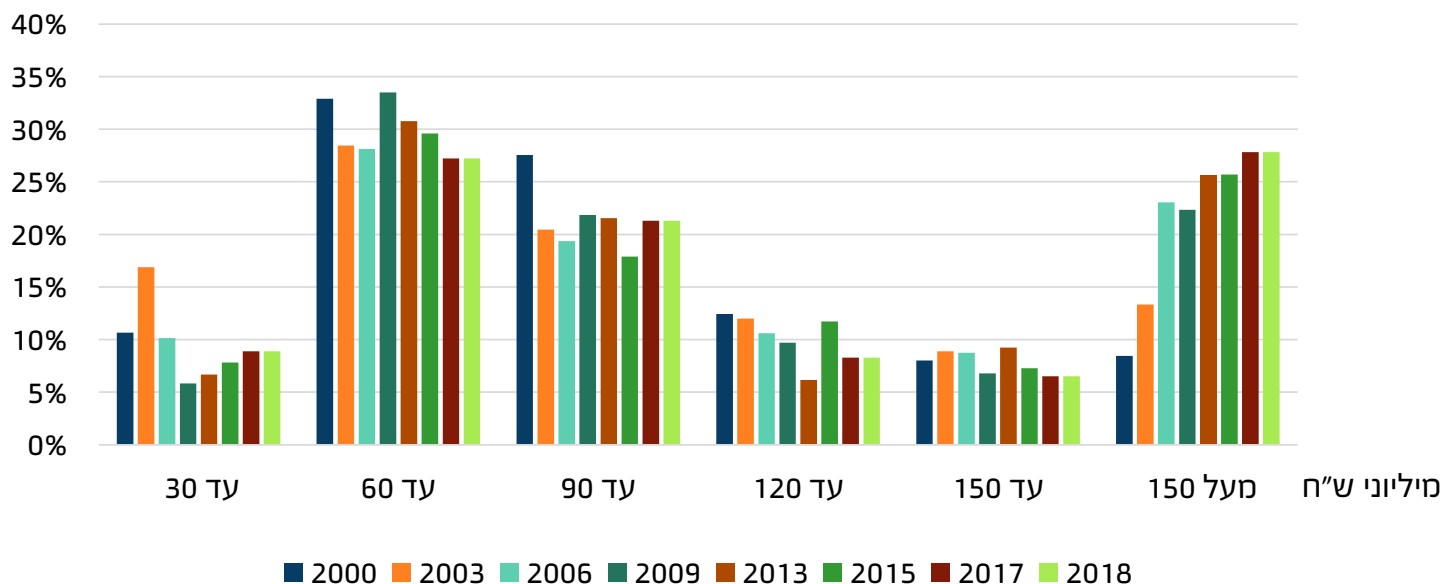
מיליוני ש"ח

כלכלת הקיבוצים, שמצבם הכלכלי איתן, מבוססת על תעשייה חזקה ומצליחה.

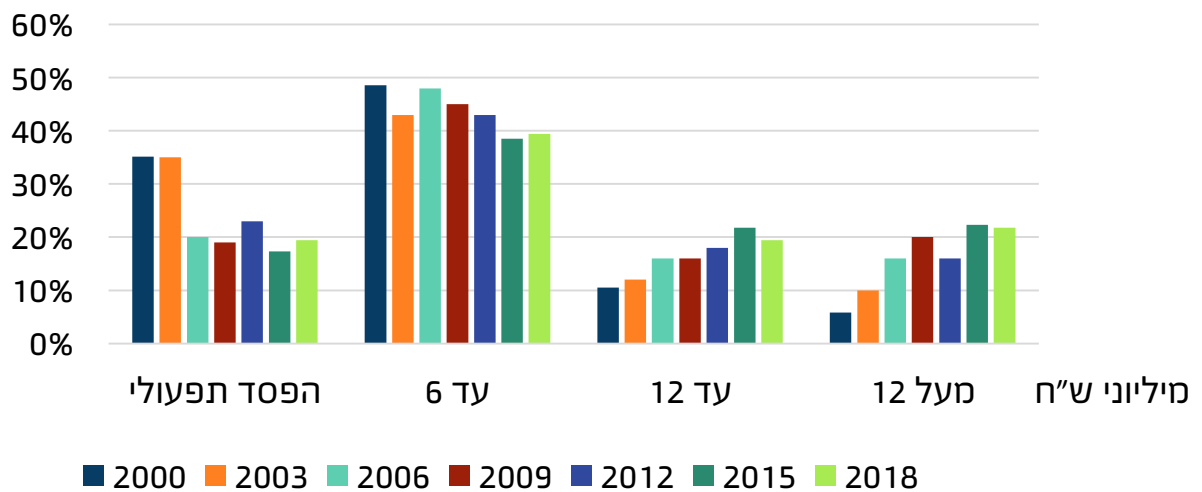
קבוצת הקיבוצים, שבהם היקף הפעילות קטן, כוללת, בין השאר, קיבוצים זעירים, קיבוצים שבהם רמת הפעילות העסקית נמוכה ועיקר הכנסותיהם הן משכר עבודה, קיבוצים שביצעו שיוך נכסים יצרניים וקיבוצים שבהם משכורות החברים לא עוברות דרך הקיבוץ.

לאורך השנים האחרונות התפלגות מחזור ההכנסות אינה מאופיינת בשינוי מובהק, למעט גידול בהיקף הקיבוצים בעלי מחזור נמוך (מסיבות טכניות כמפורט לעיל) ובעלי מחזור גבוה. עם זאת, בשנת 2018 נרשמה יציבות ביחס לשנת 2017.

התפלגות הקיבוצים לפי רווח תפעולי לקיבוץ

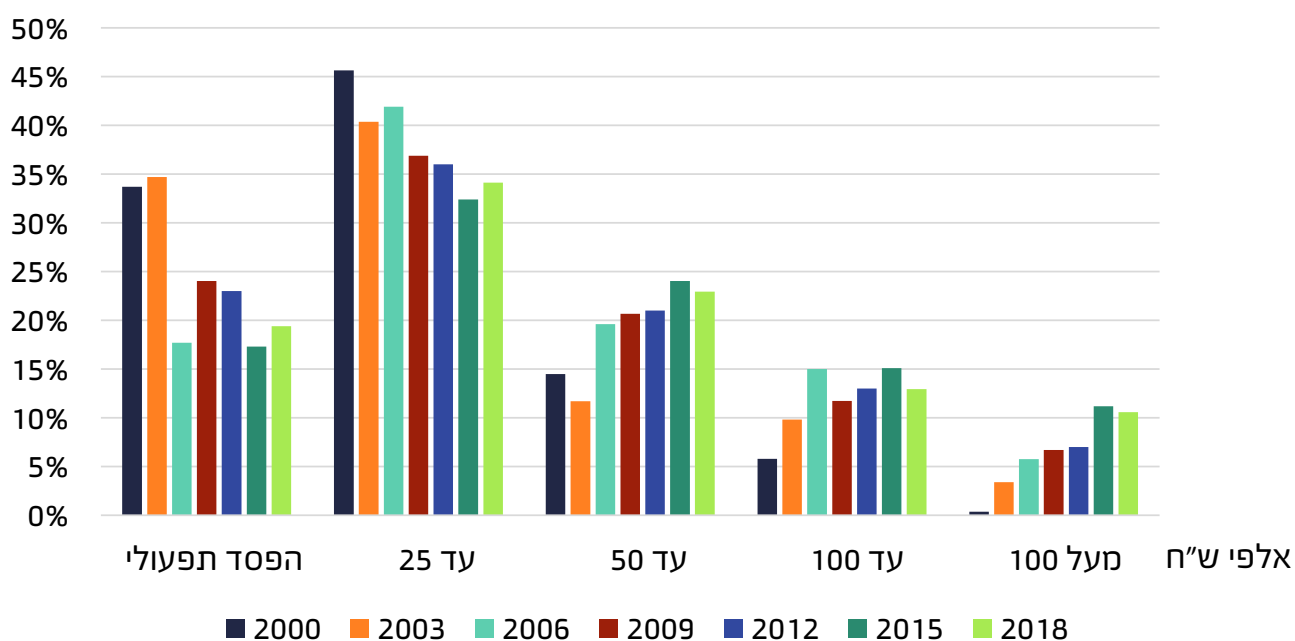
הרווח התפעולי הינו המדד החשוב ביותר. לאורך השנים ניכרת ירידה מתמשכת במספר הקיבוצים הנמצאים ברווחיות תפעולית נמוכה ועליה במספר הקיבוצים בעלי רווחיות תפעולית גבוהה. עם זאת, מספר הקיבוצים בהפסד תפעולי מתנדנד ללא מגמה מובהקת.

התפלגות הקיבוצים לפי רווח תפעולי לחבר

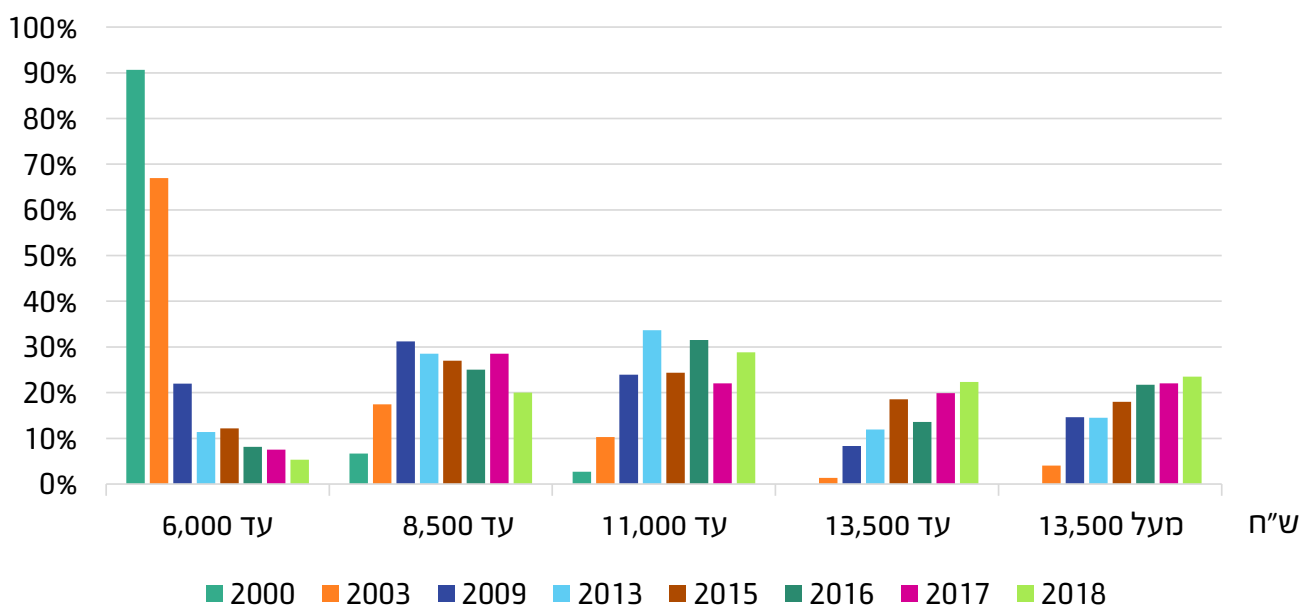
לאורך השנים ניכרת מגמת שיפור גם במדד הרווח התפעולי לחבר.

בשנים האחרונות ניכרת התייצבות בקצוות (קיבוצים בעלי רווחיות גדולה וקיבוצים בהפסד) וגידול ברווחיות "קיבוצי האמצע". נראה, שמגמה זו נעצרה בשנת 2018, שנה שבה נרשמה, בממוצע, ירידה ביחס לשנת 2015. בשנים הקרובות ניוכח האם היתה זו תנודתיות זמנית או תחילתה של מגמה.

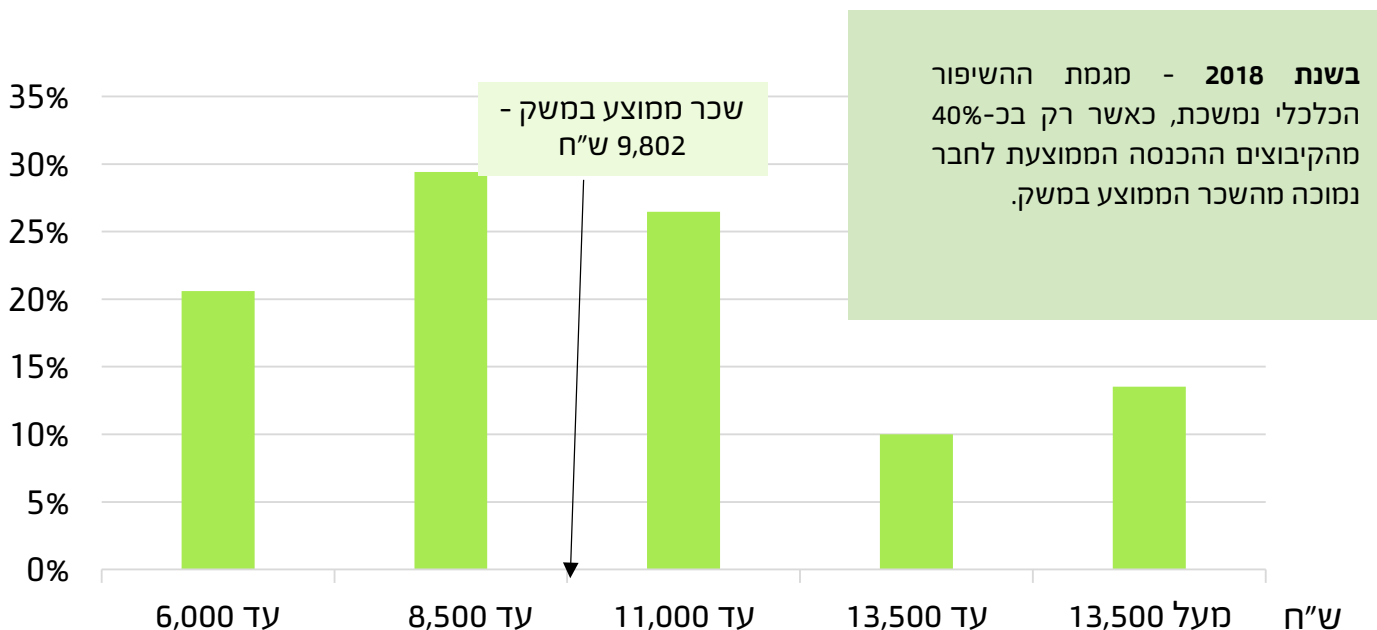
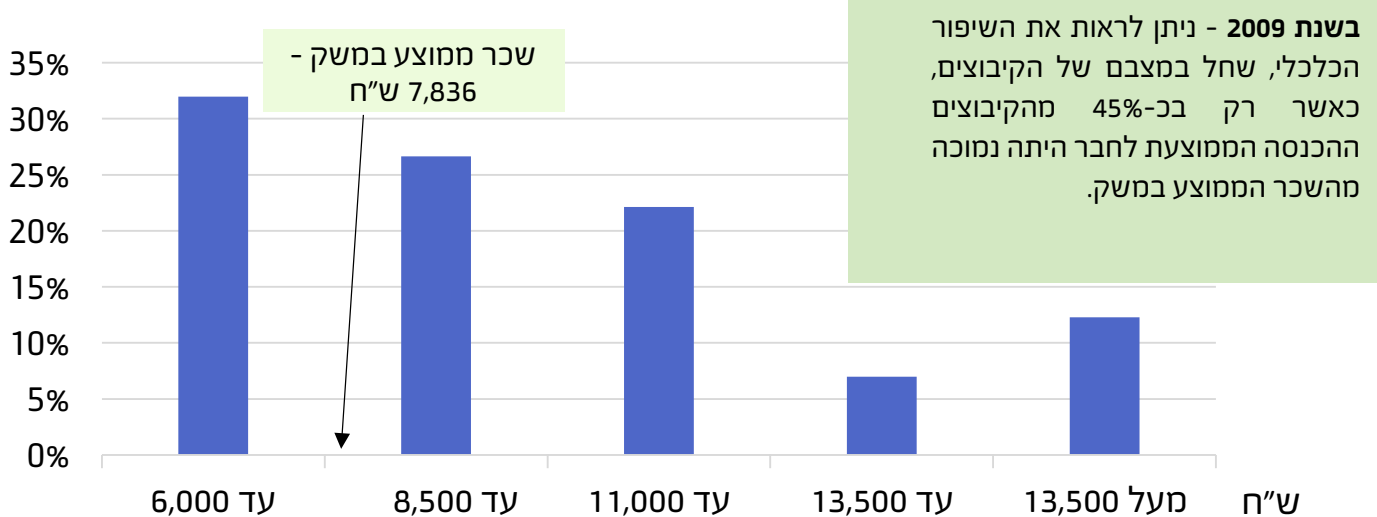
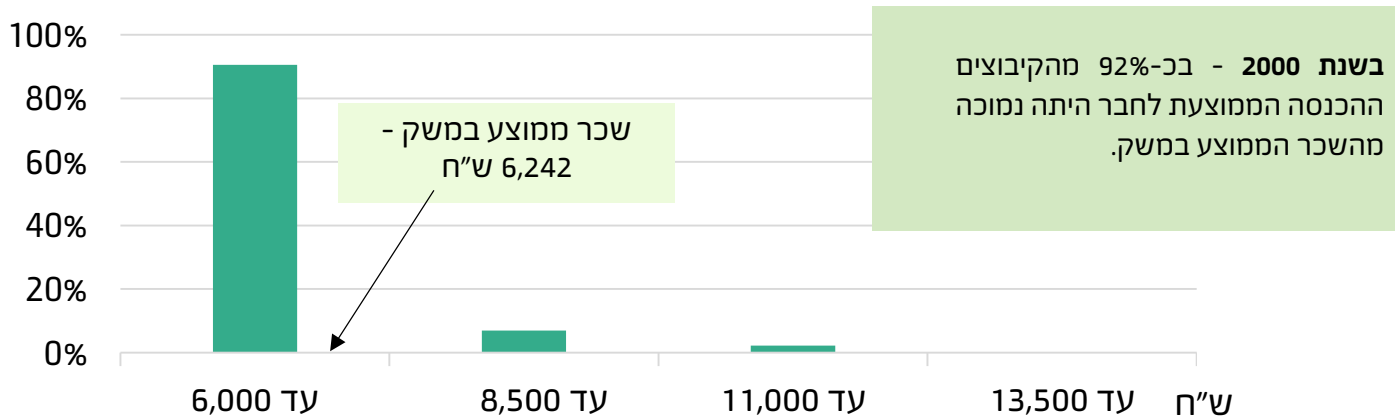

התפלגות הקיבוצים לפי הוצאות קיום כולל רווח תפעולי לחבר

החיבור של הוצאות הקיום עם הרווח התפעולי לחבר מהווה אומדן טוב להכנסה לחבר, המצויה במגמת גדילה עקבית (בשיעור גבוה בעשור הראשון של המאה ובשיעור מתון בעשור השני).

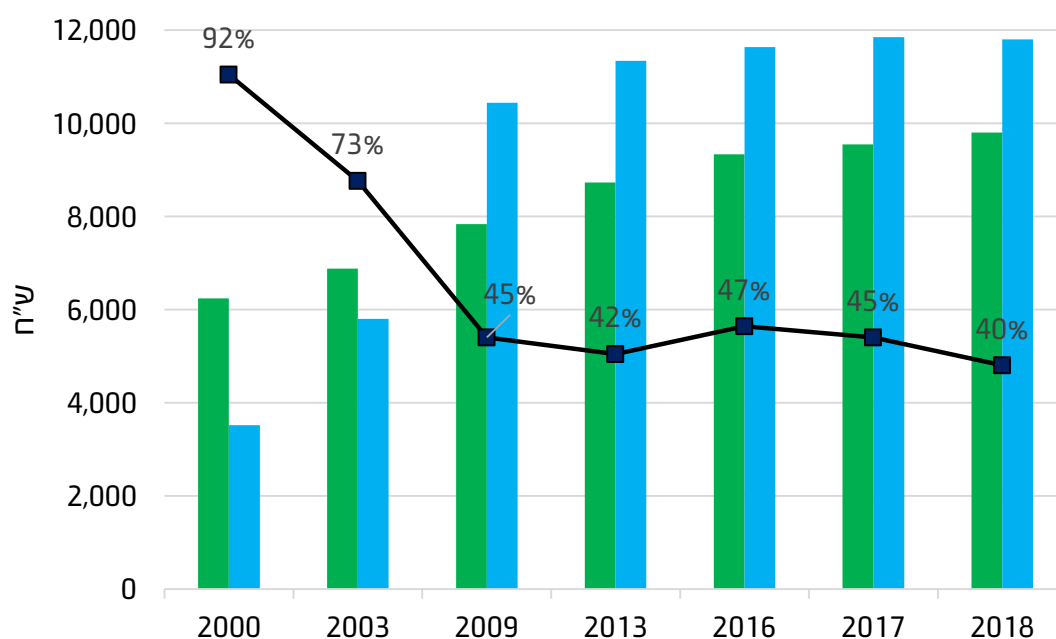
השוואת הוצאות קיום כולל רווח תפעולי לחבר לשכר הממוצע במשק

השוואת הוצאות קיום כולל רווח תפעולי לחבר לשכר הממוצע במשק

אחוז הקיבוצים בהם ההכנסה הממוצעת לחבר נמוכה מהשכר הממוצע במשק שומר על יציבות, תוך שיפור קל, זאת לאחר שיפור ניכר בתחילת שנות האלפיים.

(*) שכר ממוצע במשק - ממוצע השכר ברוטו למשרות שכיר בישראל.

■ שכר ממוצע במשק

■ הכנסה ממוצעת חבר קיבוץ

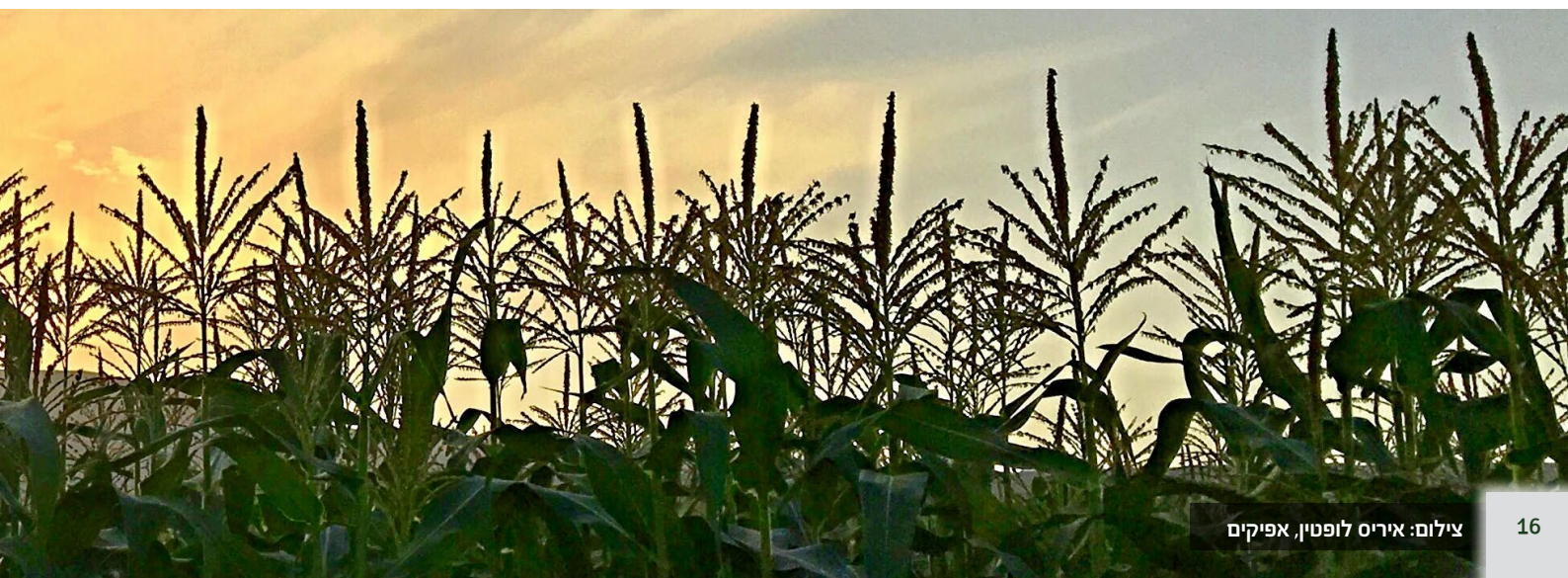
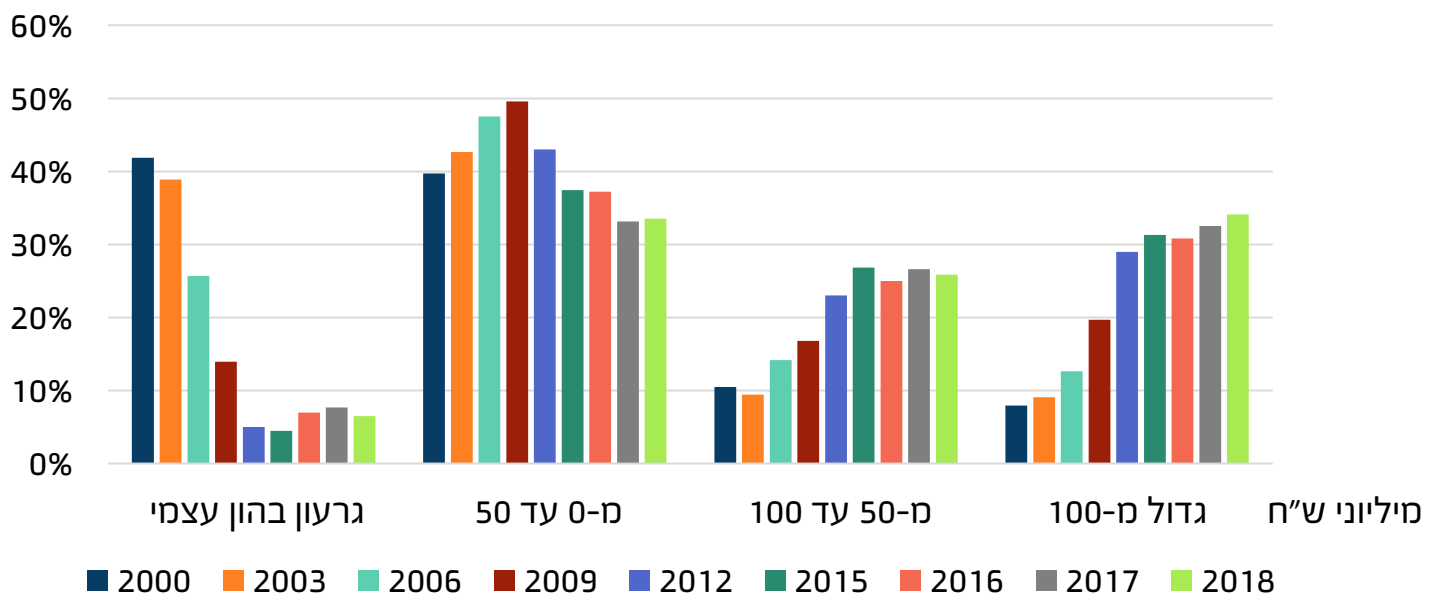
— אחוז הקיבוצים בהם ההכנסה הממוצעת לחבר נמוכה מהשכר הממוצע במשק

התפלגות הקיבוצים לפי הון עצמי לקיבוץ

בעשור האחרון גדל בהתמדה מספר הקיבוצים בעלי הון עצמי חיובי.

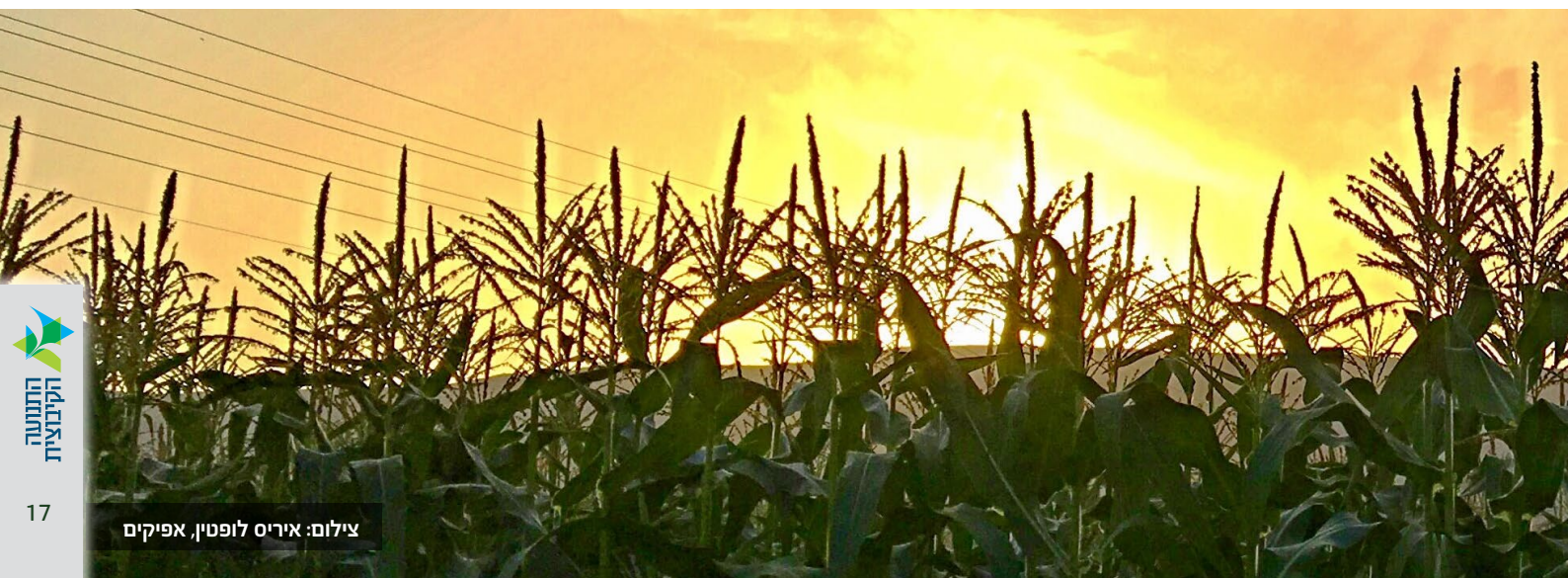
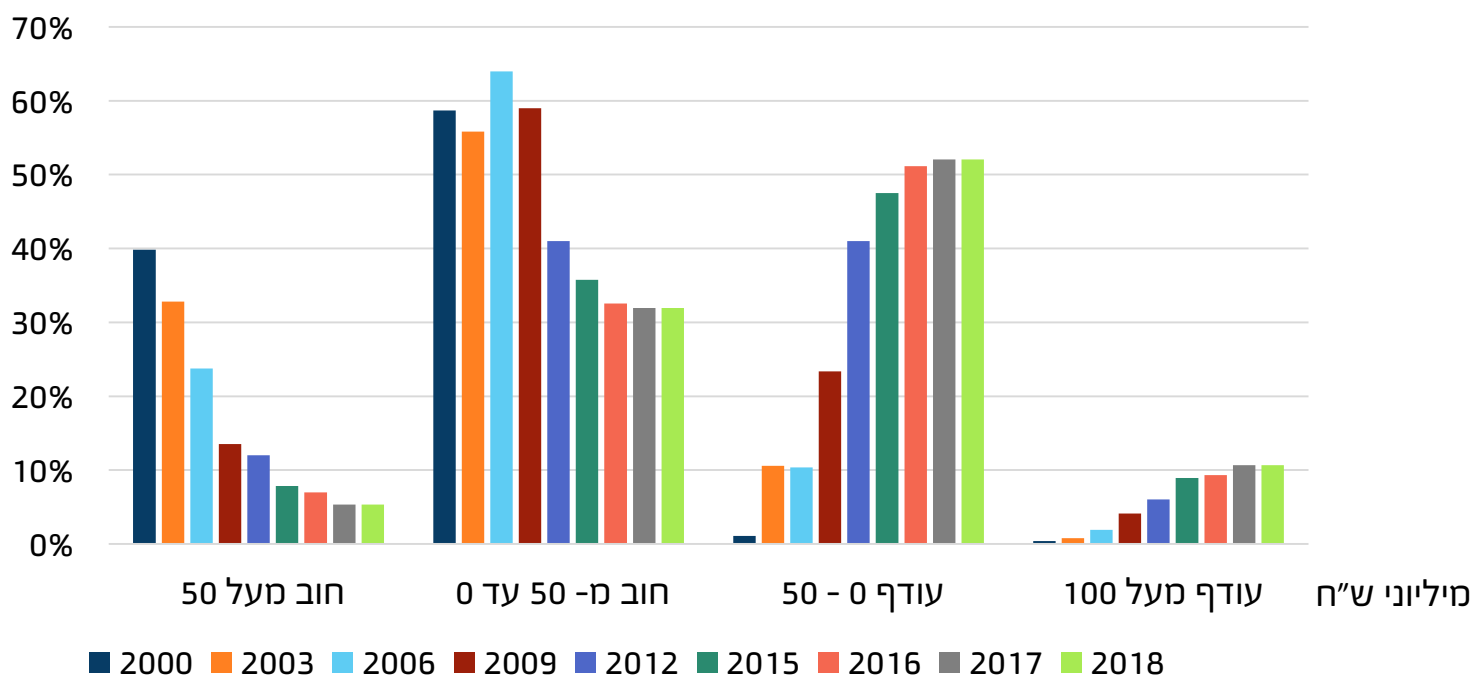
יצוין, כי התמורה ממכירת החזקות בתאגידים והסדרים פרטניים לקיבוצים בקשיים, היו בעלי השפעה ממשית על הגידול בהון העצמי. מנגד, היישום של הוראה חשבונאית מספר 4 של רשם האגודות השיתופיות - המחייבת את הקיבוצים המתחדשים לכלול התחייבות אקטוארית בגין פנסיה לחברים והתחייבויות לעוזבים בדוחות הכספיים - הביא, החל מסוף שנת 2015 ובשנת 2016, לקיטון בהון העצמי ולגידול (קטן) במספר הקיבוצים בעלי גרעון בהון העצמי. נראה שמגמה זו נעצרה החל משנת 2017.

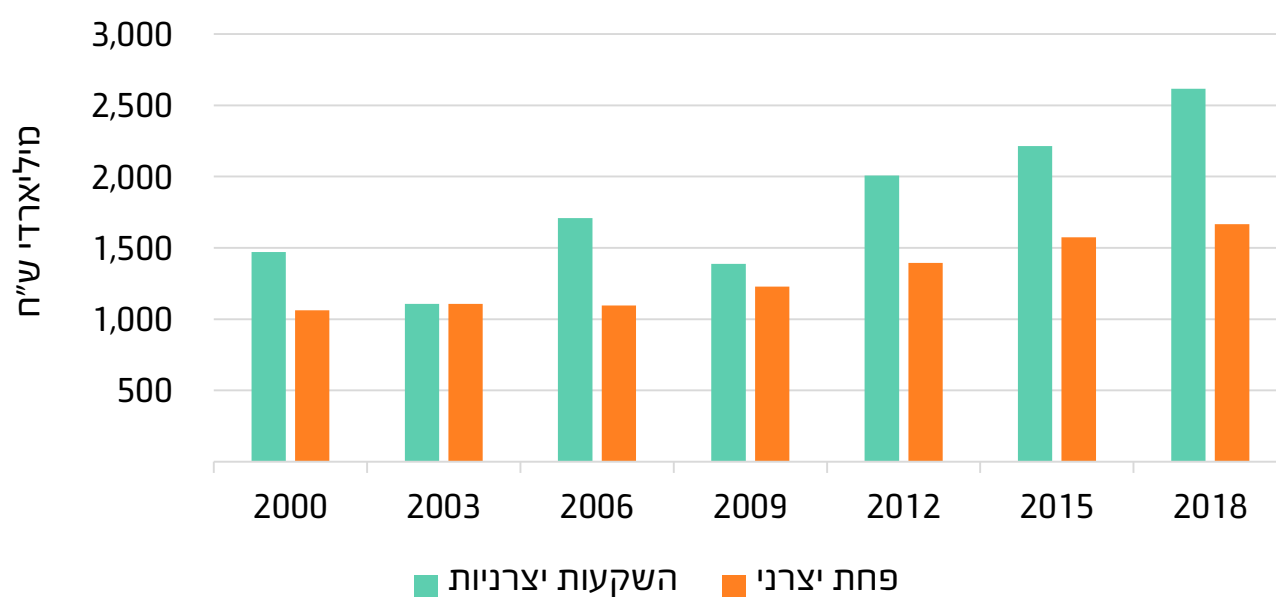
התפלגות הקיבוצים לפי נכסים פיננסיים בניכוי התחייבויות פיננסיות לקיבוץ

החוב נטו מוגדר כסך חוב נושא ריבית בניכוי נכסים פיננסיים.

לאורך השנים ניכר שיפור משמעותי במצב הפיננסי של הקיבוצים, כאשר בשנים האחרונות נרשמת יציבות.

לאורך השנים ניכרת מגמה של השקעה ברכוש יצרני מעבר לפחת.
תופעה זו מאפיינת ומשקפת תהליך של צמיחה.

מקורות הכנסה עיקריים

תעשייה

התפתחות המכירות
רווח תפעולי
שיעורי הרווח מסך המכירות
חלקה של התעשייה הקיבוצית
מבנה הבעלות
התפלגות המפעלים
השקעות בחברות הזנק

חקלאות

הכנסות
ערך התפוקה
מדד מחירי המזון
צריכת מים
תנאי הסחר ביצוא

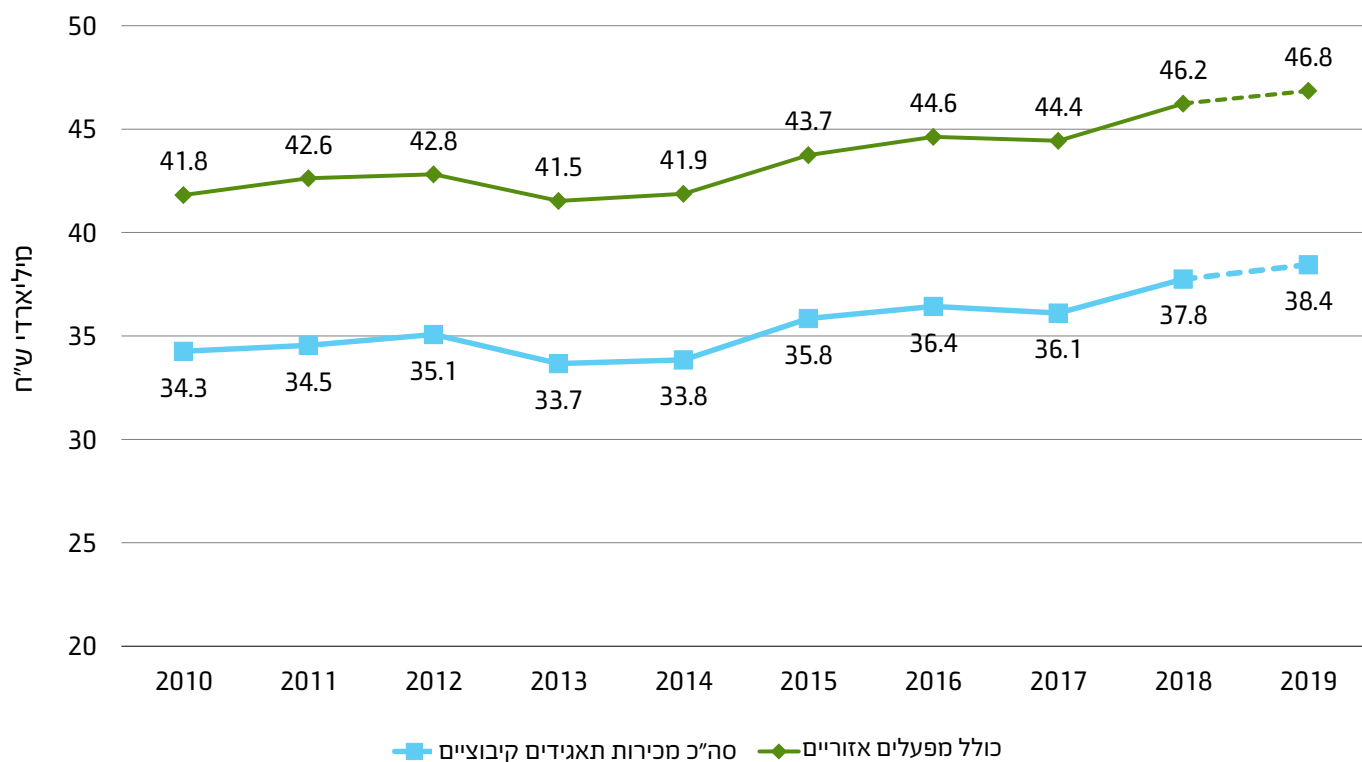

התאגדות
החקלאים

הנתונים לגרפים הבאים התקבלו מאיגוד התעשייה הקיבוצית.
נתוני התעשייה הקיבוצית כוללים את כלל המפעלים הקיבוציים, בהיקף פעילות מלא של המפעל,
דהיינו, ללא התייחסות לשיעור ההחזקה.

במרבית השנים, בעשור האחרון, חל גידול בהכנסות המצרפיות. בשנת 2018 הסתכמו מכירות התעשייה הקיבוצית ב-46.2 מיליארד ש"ח, מתוכם 37.8 מיליארד בתאגידים קיבוציים והשאר במפעלים האזוריים. המפעלים בקיבוצים רשמו עליה במכירות של 4.7% ביחס לשנת 2017 ועל פי התחזית בשנת 2019 תירשם עליה של 1.6% במכירות, ביחס לשנת 2018.

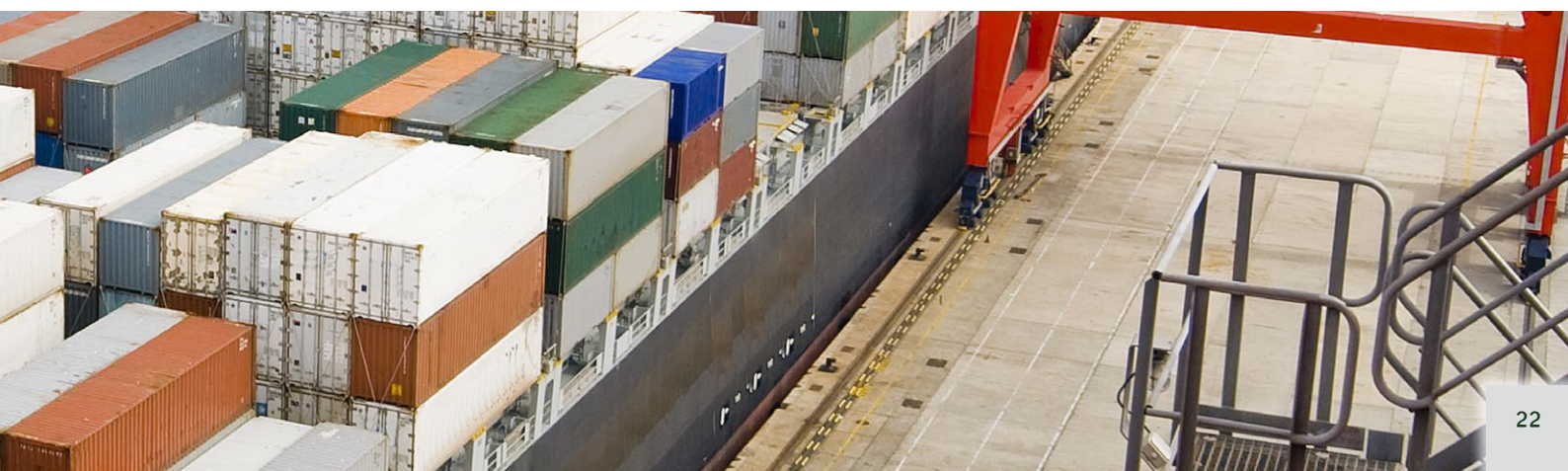
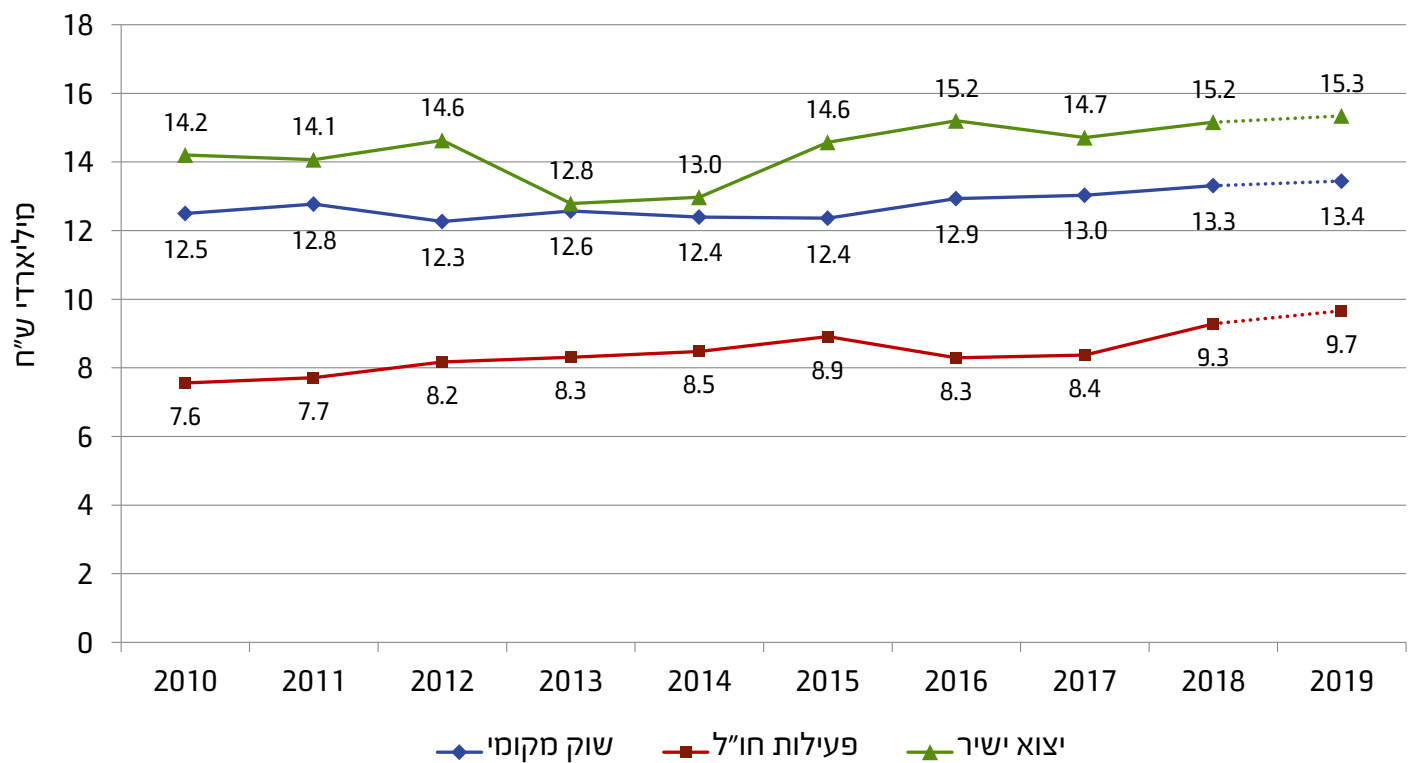

בשנת 2018 נמשכה מגמת הגידול בהיקף המכירות בכל אחד מהערוצים.

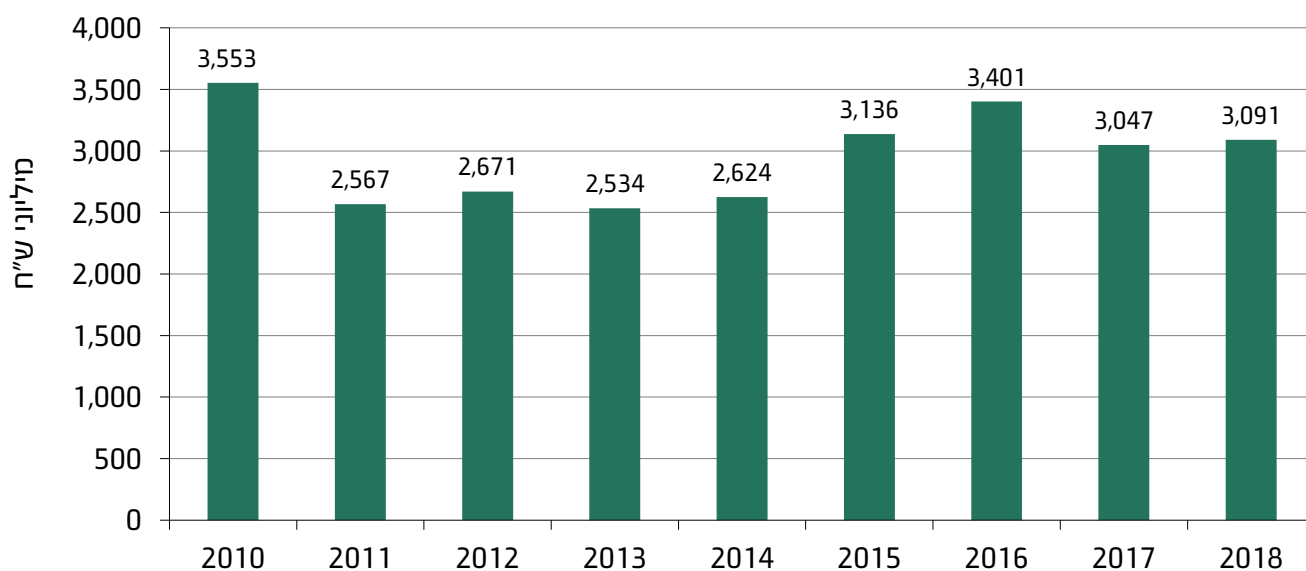
שוק מקומי - בשנת 2018 רשמה הפעילות המקומית גידול של 2.3%. האומדן לשנת 2019 - ללא שינוי ניכר.

יצוא ישיר - היצוא הישיר עלה בשנת 2018 ב-3.4% בערכים שקליים וחזר לרמה שהיה בשנת 2016. התחזית לשנת 2019 - ללא שינוי ניכר.

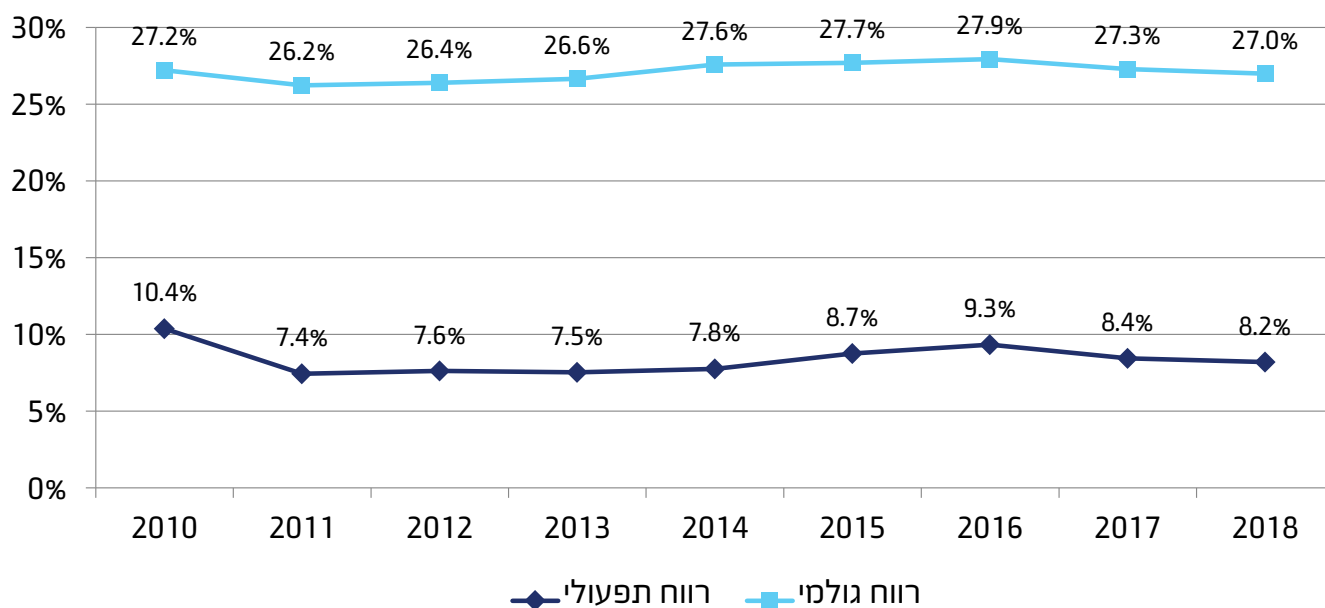
פעילות חו"ל - בשנת 2018 נרשמה עליה מרשימה בהיקף המכירות של התעשייה הקיבוצית בחו"ל - 10.7%. התחזית לשנת 2019 צופה עליה של 4.3% במכירות התעשייה הקיבוצית באפיק זה.

הרווח התפעולי המצרפי עלה בשנת 2018 בשיעור
נמוך של 1.4%, המהווים 6.5% מהמחזור.

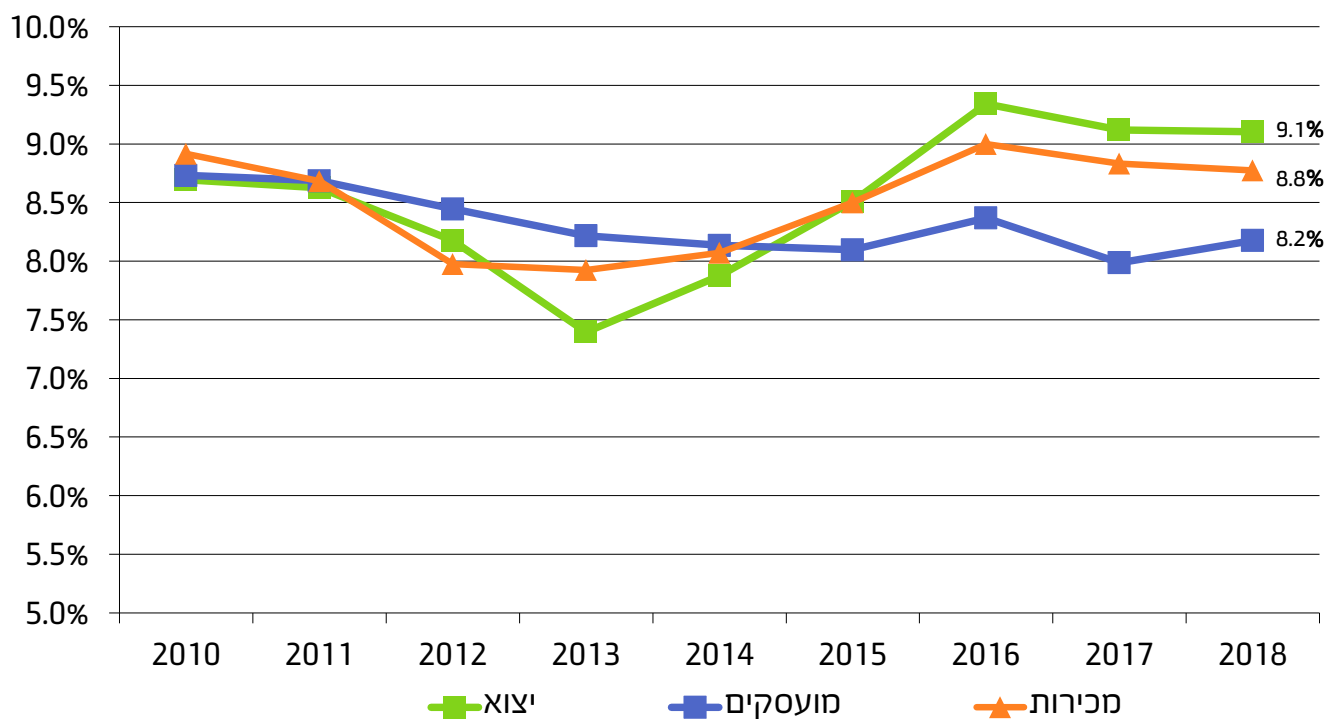

בשנת 2018 נמשכת מגמת ירידה מתונה בשיעורי הרווח הגולמי והתפעולי, לאחר עליה מתונה עד שנת 2016.

חלקה של התעשייה הקיבוצית מכלל התעשייה הישראלית (כולל מפעלים אזוריים, ללא פעילות חו"ל)

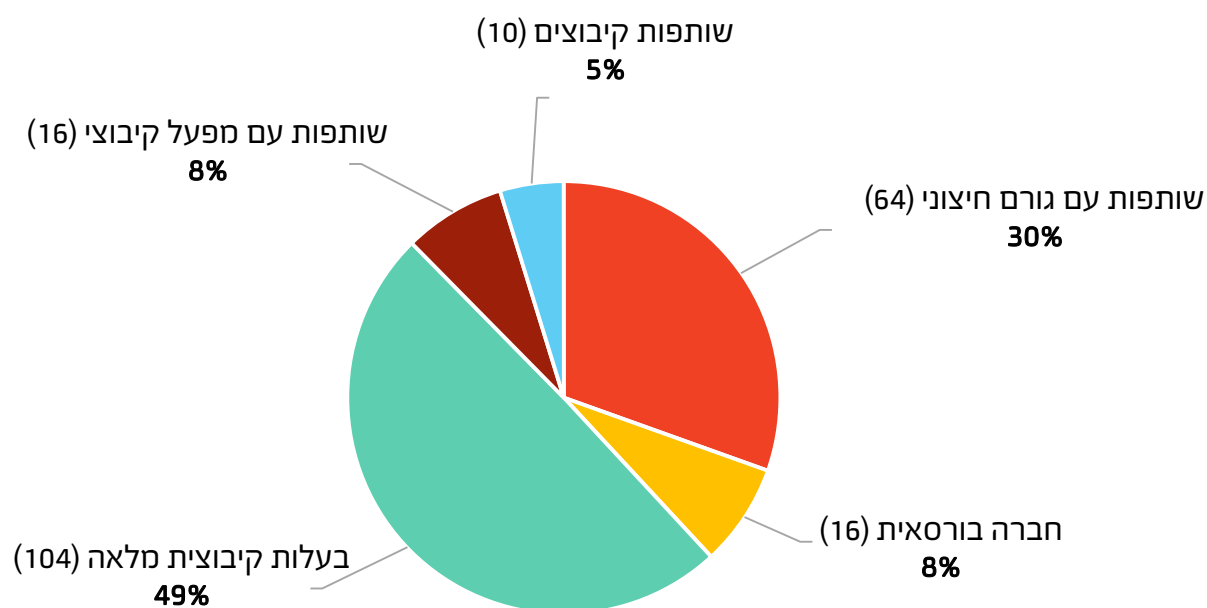
משקלה של התעשייה הקיבוצית (ללא פעילות חו"ל) מסך התעשייה הישראלית, יציב בשנים האחרונות ועומד על קרוב ל-9% במכירות וביצוא וכ-8% במספר המועסקים.

מבנה הבעלות בשנת 2018 בהשוואה לשנת 2008 (מפעלים הנכללים בניתוח הכלכלי)

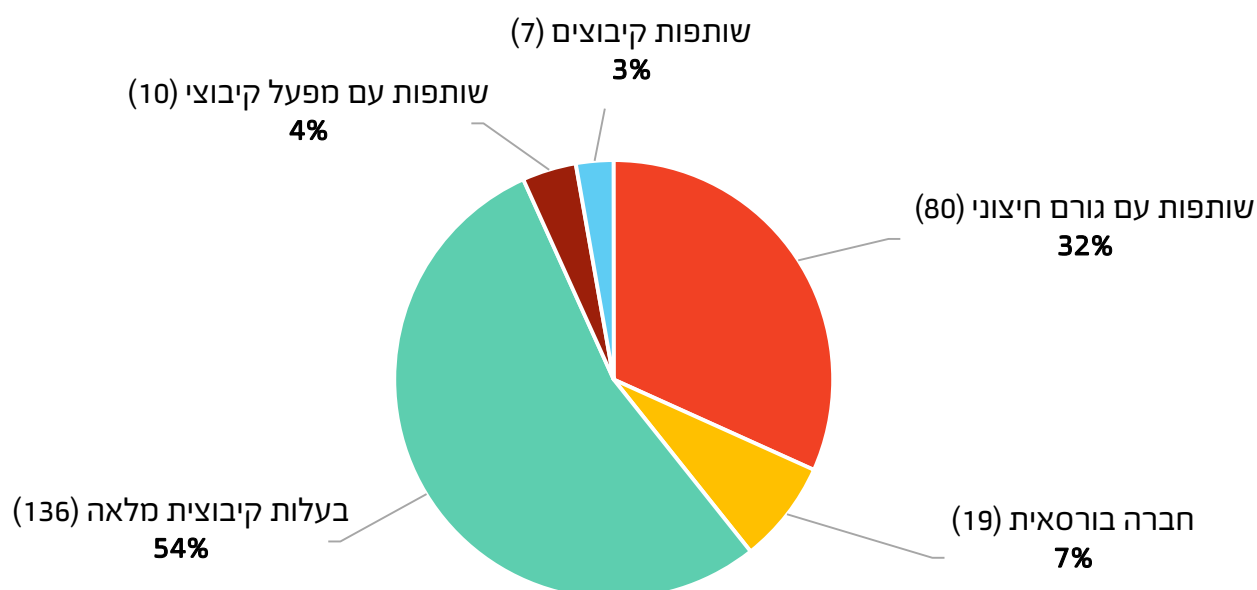
בשנת 2018

סך הכל 210 מפעלים

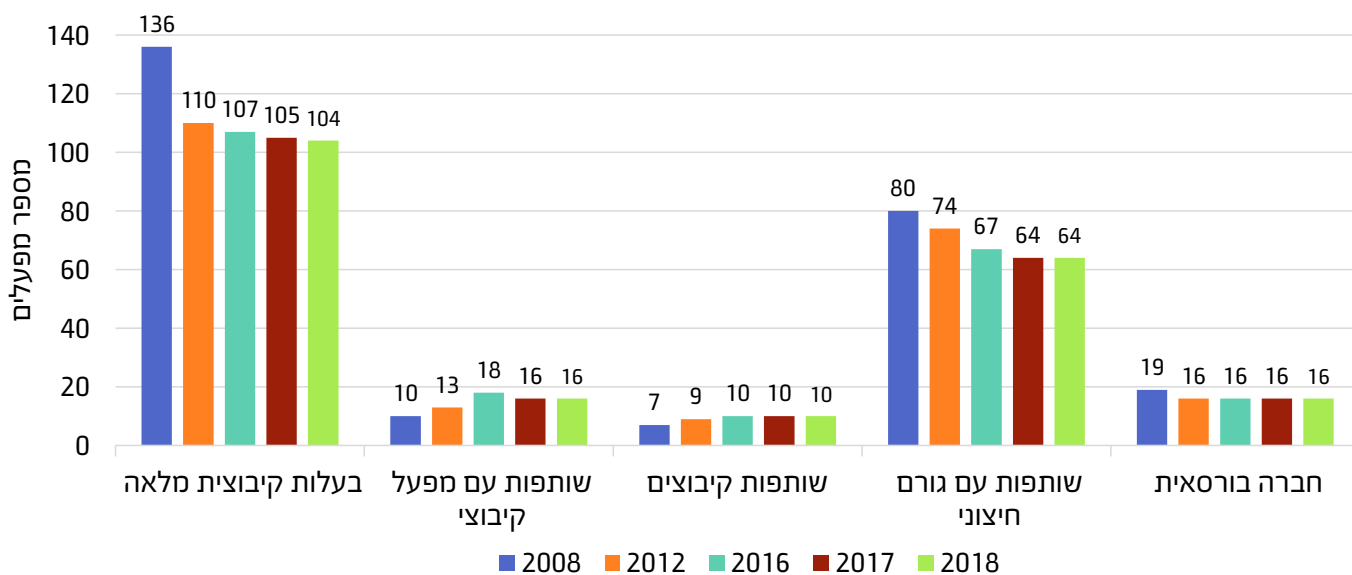
בשנת 2008

סך הכל 252 מפעלים

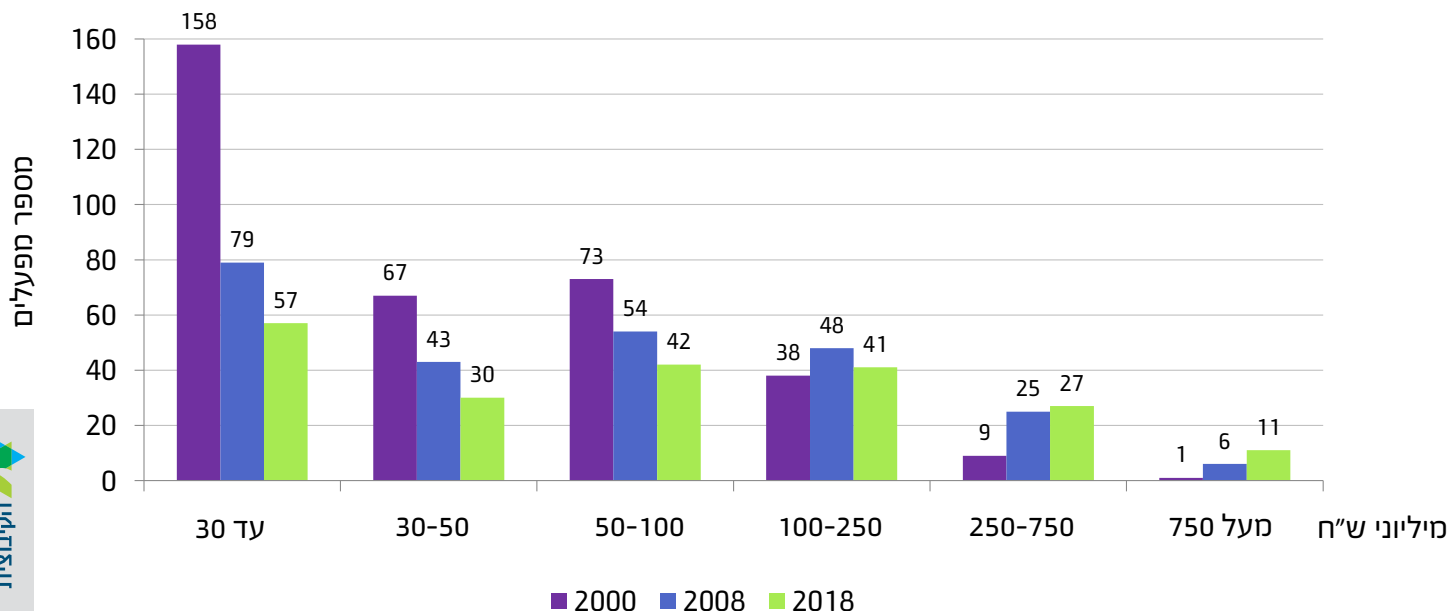
מבנה הבעלות - מגמה רב שנתית

השינוי הבולט לעומת העשור הקודם - ירידה בשיעור המפעלים שבבעלות קיבוצית מלאה ובשותפות עם גורמים חיצוניים לעומת עליה (קטנה) במספר המפעלים שהינם בשותפות עם מפעל קיבוצי. בעשור הנוכחי ניכרת יציבות בכל הקטגוריות, למעט ירידה במספר המפעלים הכולל ובמספר המפעלים בבעלות מלאה של קיבוץ בודד.

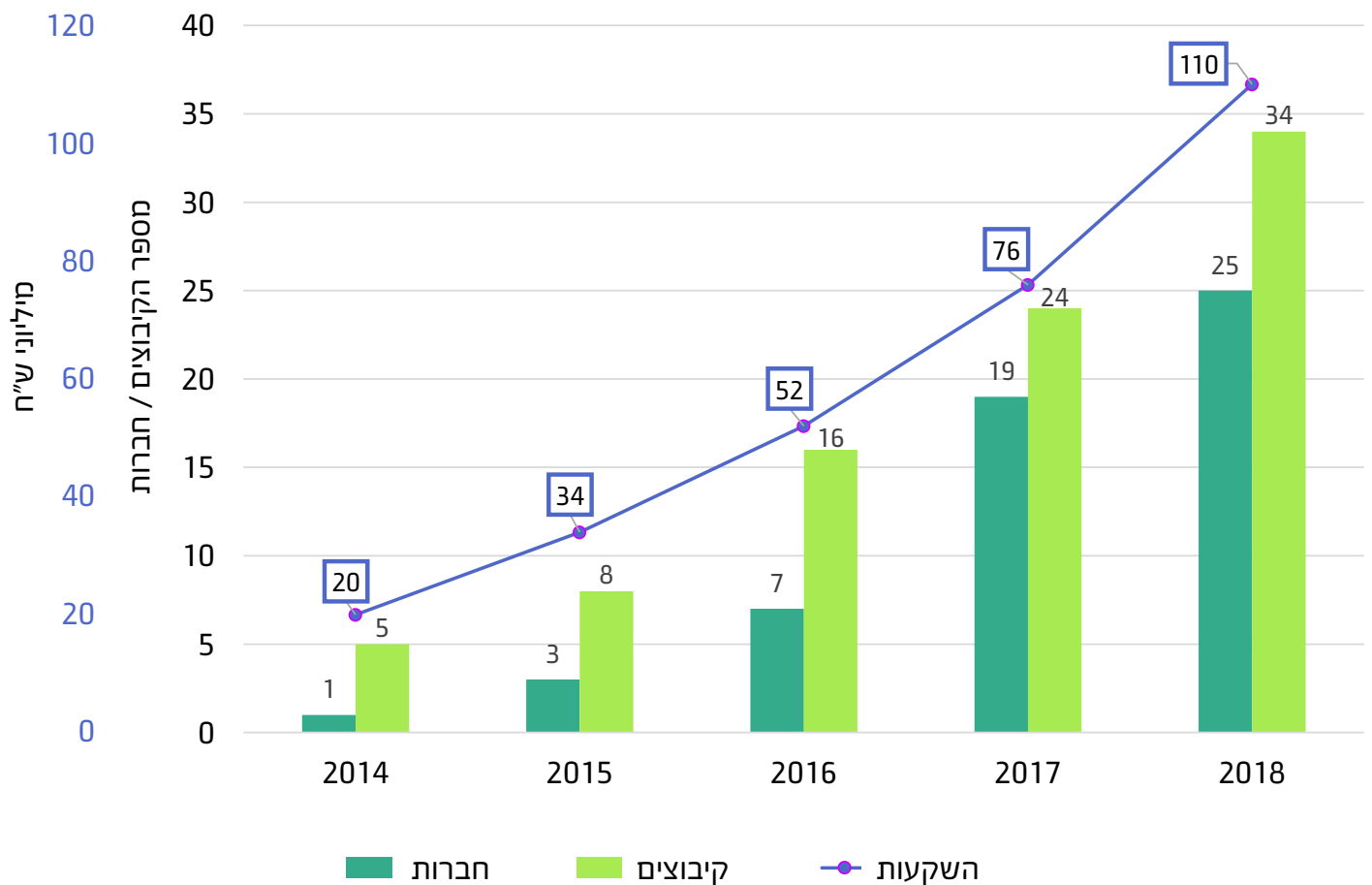
התפלגות המפעלים לפי היקף הכנסות

מספר המפעלים הקטנים (מחזור של עד 100 מיליון ש"ח) קטן ביותר ממחצית מאז שנת 2000 וכרבע מאז שנת 2008. חלקם הקטן צמח ועבר לקטגוריה המפעלים הבינוניים, רובם נמכרו או נסגרו.

לצד הנסיגה במספר הקיבוצים המחזיקים בבעלות משמעותית בתעשייה המסורתית והקיפאון בהקמת מפעלים מסורתיים חדשים, ניכרת עלייה בהשקעות בחברות הזנק.

באיחור לא מבוטל מגששת התעשייה הקיבוצית את דרכה בעולם עתיר הסיכוי והסיכון של הטכנולוגיה המתקדמת וחברות ההזנק.

שנתון 2018 - 2019 שנתון של הישגים ופיצוי נזקי תיקון 27 לחוק המים

השנתון החולף, המשקף תקופה של טרום עידן הקורונה, נפתח בעוד מטחי ירי כבדים על העוטף. הנהגות הקיבוצים בעוטף ראיות לכל שבח על ניהול הענפים החקלאיים, שלמרות הקשיים האובייקטיביים ממשיכים לשמור על יציבות ורווחיות. בשנה זו נחת עלינו, לראשונה מזה שנים רבות, מפקד חקלאי ארצי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. אם מפקד זה יהפוך לכלי עבודה קונסטרוקטיבי רב שנתי, יוכלו השלטון המרכזי ונבחרי העם לעשות בו שימוש, שיסייע לחקלאות הישראלית לצמצם פערים בתנאי הסחר מול מתחרותיה במדינות ה-OECD.

בסוף שנת 2018 שוב הונפה מעל ראשינו חרב קיצוץ המים, בשל החורף השחון, וזאת למרות התחזיות לעונה מרובת משקעים שהתממשו לבסוף.

בשנת 2018 מומש תיקון 27 לחוק המים, הזכור לרע. החוק אמנם הוזיל את מחירי המים לחקלאים צרכני מקורות מ-2.5 ש"ח לקוב מים ל-1.98 ש"ח לקוב מים, אך פגע קשות במפיקי המים הפרטיים ובפרט באזורים המנותקים מהמערכת הארצית שמחיר המים שלהם הועלה משמעותית. על מנת לאפשר לחקלאים, שנפגעו מתיקון 27, להתארגן לעלויות החדשות שהושטו עליהם, לאחר שנה של דיונים אינטנסיביים, נחתם הסכם למים לחקלאות. כ-520 מיליון ש"ח הועברו לחקלאים, שנפגעו מתיקון החוק, בעיקר בגליל העליון, בסובב הכינרת ובעמק המעינות (מאוחר יותר), וכן, לכ-1,000 בעלי בארות פרטיות מהצפון ועד הנגב. לקראת סוף שנת 2018 התקיים מאבק לפיצוי החקלאים על הקיצוצים הצפויים במכסות המים, לאחר שבפעם הראשונה בהיסטוריה של המדינה, ממשלה בישראל התוותה קו חדש של קיצוץ ללא פיצוי. בד בבד לקבלת ההחלטה על מתן הפיצויים, דחה בג"צ את עתירת שמעון מגן, על פיה מכסות המים לא יינתנו לאגודות שיתופיות, אלא לחקלאים פרטיים. קבלה של העתירה הייתה סכנה אמיתית להמשך שליטת האגודות השיתופיות במשק המים, ולכן אנו מברכים על החלטת הבג"צ. עם זאת, התחדד הצורך של פיקוח ובקרה באיסור מסחר במכסות המים על ידי חקלאים ואגודות.

ברקע המאבקים על הפיצויים בגין הקיצוץ, וכתוצאה משינויי מזג אוויר קיצוניים, חוו חקלאים רבים נזקים גדולים. גובה הפיצויים מקנ"ט בשנת 2018 טיפס בכ-25%, בהשוואה לקודמותיה, ועמד על 250 מיליון ש"ח.

סוף שנת 2018 התאפיינה גם במרוץ להשגת הסכם תכנון חדש בענף החלב. במסגרת משא ומתן ארוך, שהתנהל למעלה משנה, הושג הסכם חדש ואף נחתם מול כל הגורמים המעורבים לרבות משרד האוצר והחקלאות. מערכת הבחירות, שהסתיימה ללא הכרעה, מנעה מההסכם להיכנס לתוקף ובמעמד כתיבת שורות אלו הוארך הסכם לוקר בחצי שנה, כשחוסר היציבות השלטונית והרצון משולח הרסן של פקידי האוצר לפרק את התכנון בענף, מנציחים את חוסר הוודאות בענף המשווע לתכנון.

גם בענף הפטם, חוסר התכנון המתמשך הביא במהלך השנים האחרונות לבניית לולים רבים ולהגדלת היצע בשר עוף טרי, הרבה מעבר ליכולת הצריכה. התוצאה הבלתי נמנעת הייתה הצפת השוק, כשהענף בכללותו ספג הפסדים כבדים. למרבה הצער הפסדים אלו אף לא הוזילו את המחיר לצרכן הישראלי.

לסיכום, החקלאות הקיבוצית, שוב הוכיחה, שגם בשנים של חוסר יציבות שלטונית וביטחונית וקשיים אובייקטיביים של מחסור במים, נזקי טבע והתנכלות שלטונית מתמשכת, יש לה את היכולות לשמור על רווחיות תוך שינויים והתאמות לתנאים המשתנים.

לאחר עשור של יציבות בהיקף ההכנסות והרווח, בשנים האחרונות מסתמנת מגמה של גידול בהיקף ההכנסות והרווח הגולמי, שפירותיה מועברים כתשלומי שכר, כך שהרווחיות ממשיכה לדשדש.

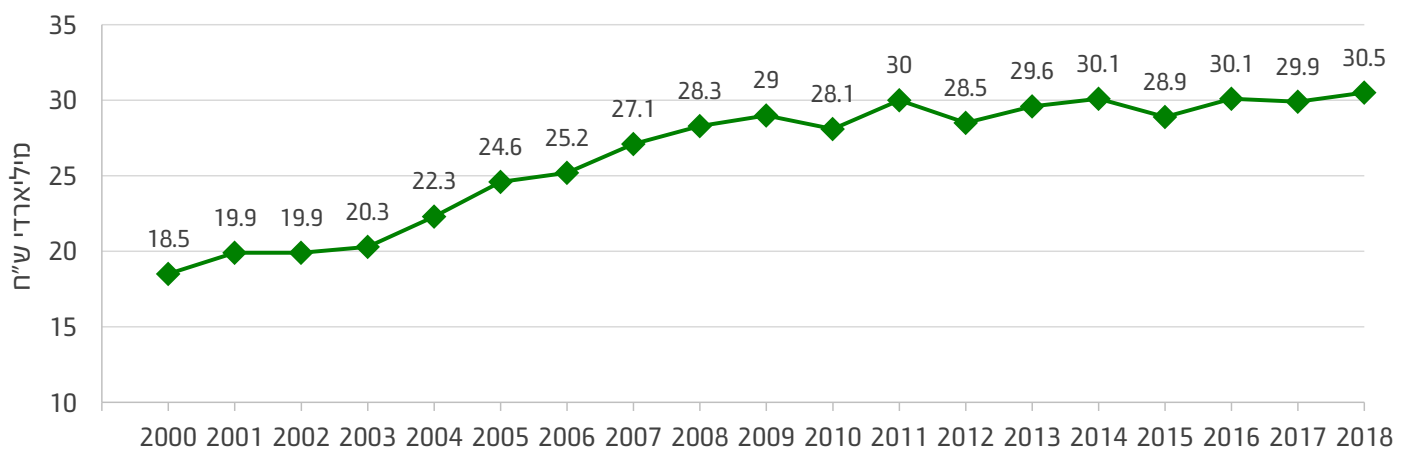
יצוין, כי מדידת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מסתיימת ברמה של ההכנסה הגולמית, כאשר מהכנסה זו עדיין יש לנכות תשלומי הון וריבית להון החוזר ולהשקעות - יתרה המיועדת למשיכת שכר החקלאי עצמו והפרשה להון עצמי.

2015	2016	2017	2018	
28.9	30.1	29.9	30.5	ערך התפוקה
16.6	17.0	16.5	16.6	התשומה הקנויה
12.3	13.1	13.4	13.9	תוצר גולמי
2.4	2.4	2.3	2.3	בלאי
9.9	10.7	11.1	11.6	תוצר נקי
1.2	1.1	1.0	0.9	הכנסות אחרות
11.1	11.8	12.1	12.5	הכנסה נובעת מחקלאות
5.7	6.3	6.8	7.1	תשלומי שכר
5.4	5.5	5.3	5.4	הכנסה גולמית

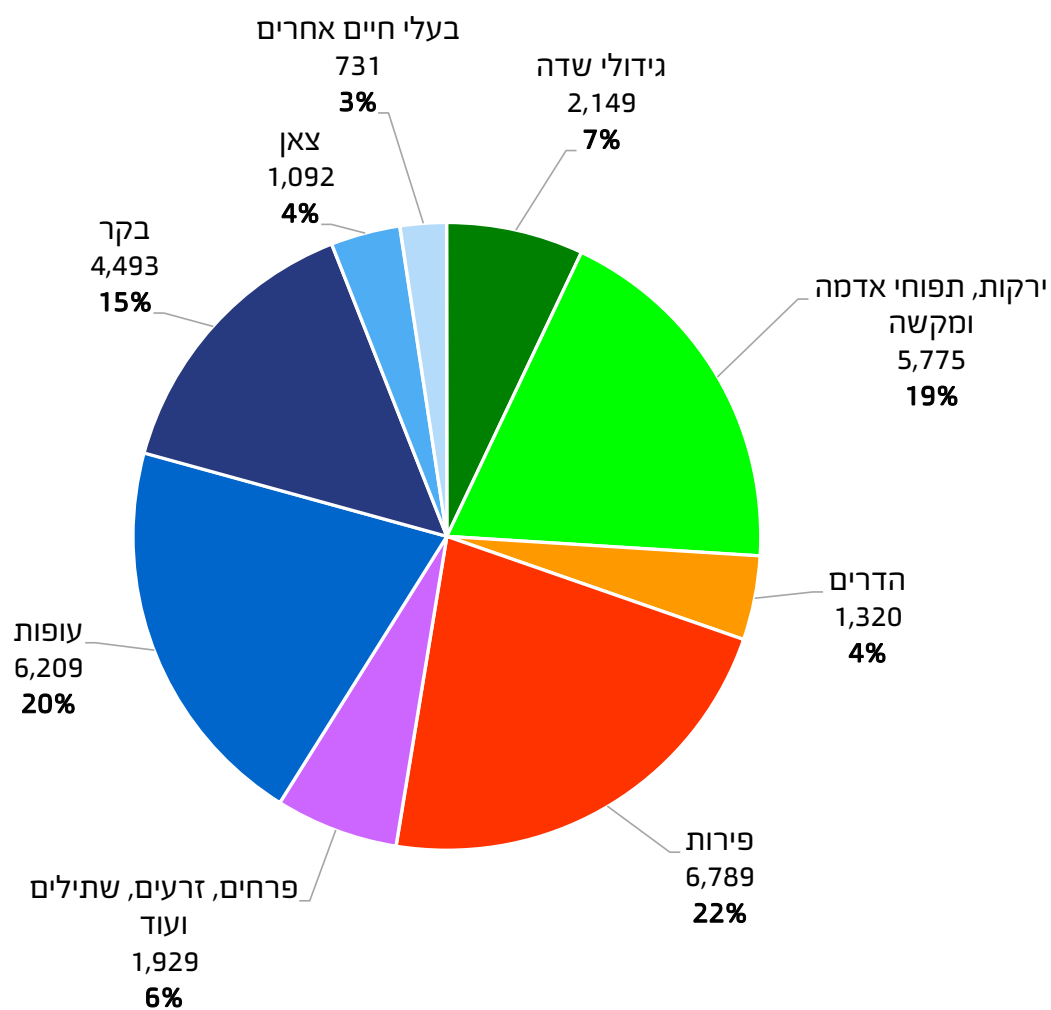
מיליארדי ש"ח

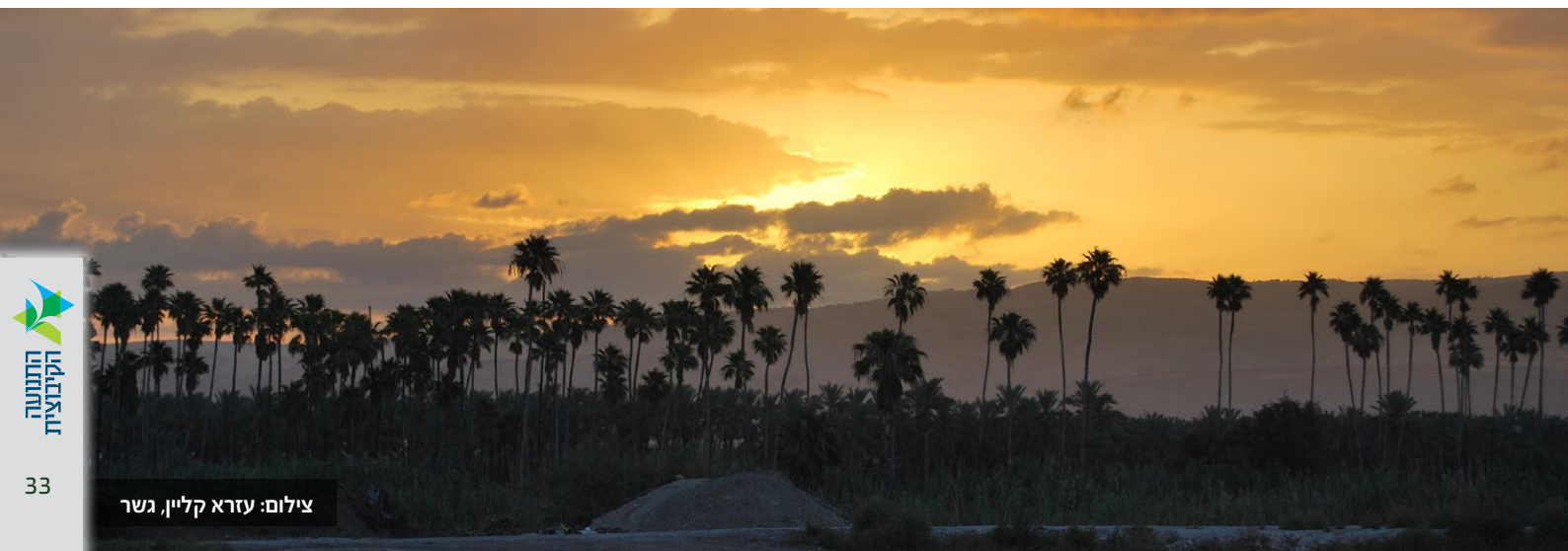
שנת 2018 מצטרפת לקיבוען המאפיין את התפוקה החקלאית מזה מספר שנים, ברמה של כ-30 מיליארדי ש"ח. זאת, לאחר צמיחה גדולה בעשור הראשון של המאה. אי א פשר לומר שזו "ציבות" מפני שיש גידול באוכלוסיה של 2%, והצמיחה השנתית היא של 3.3% לשנה. עם זאת, בשלוש השנים האחרונות מסתמנת מגמה של גידול מתון בהכנסות.

סך הכל ערך התפוקה בשנת 2018 - 30.5 מיליארד ש"ח.

מיליוני ש"ח

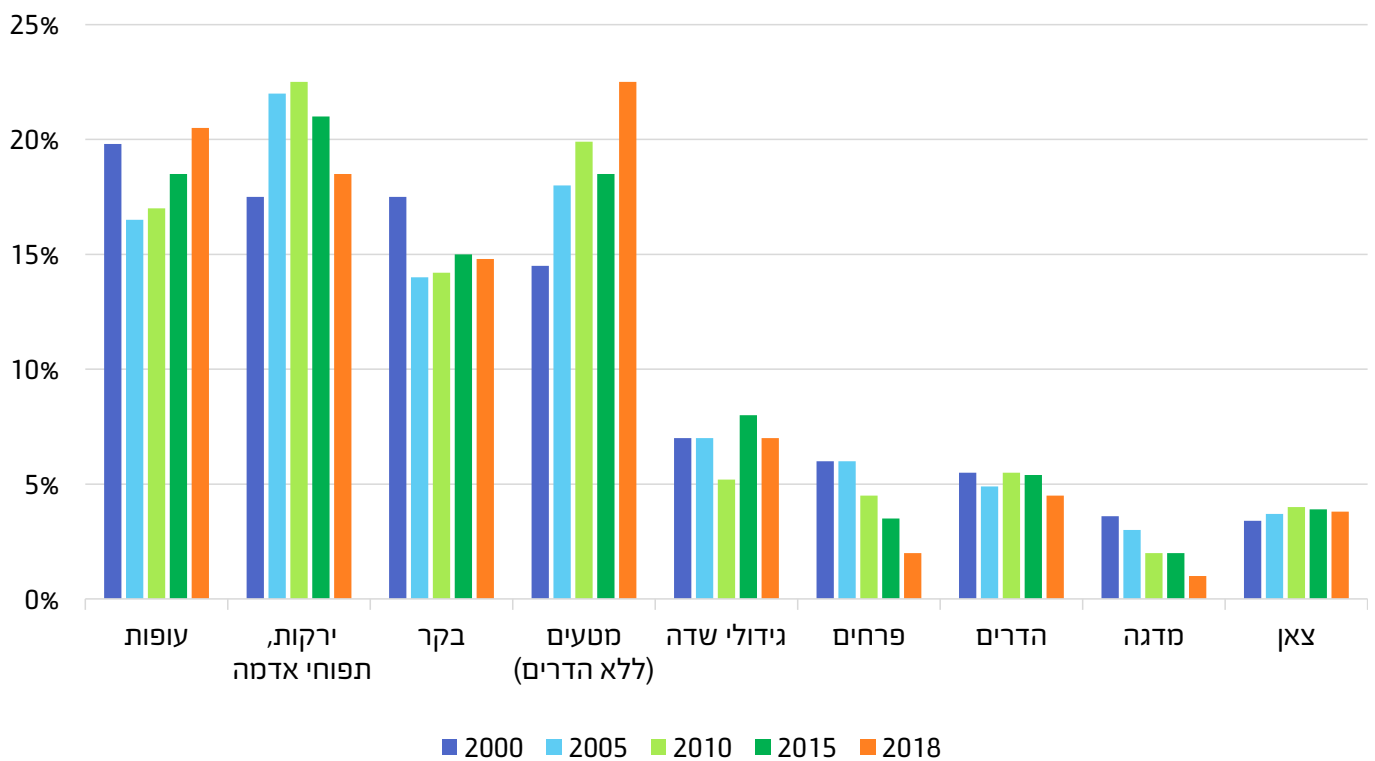

מטעים (ללא הדרים) - עליה עקבית בערך התפוקה.

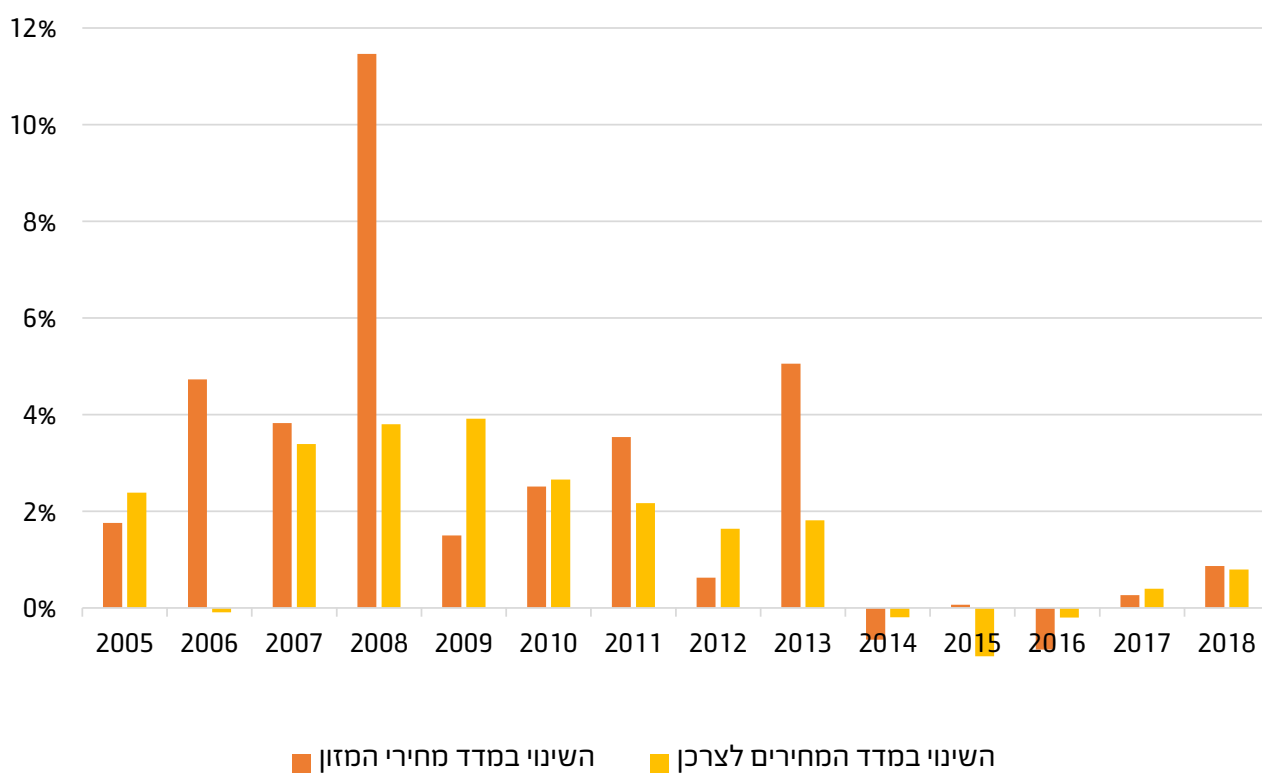
ירקות - מגמה של גידול בעשור הראשון ונסיגה בעשור השני של המאה ה-21.

ענף הלול - מגמת עלייה לאחר נסיגה גדולה בתחילת העשור הראשון של שנות האלפיים.

ענף המדגה וענף הפרחים - ירידה מתמשכת בערך התפוקה.

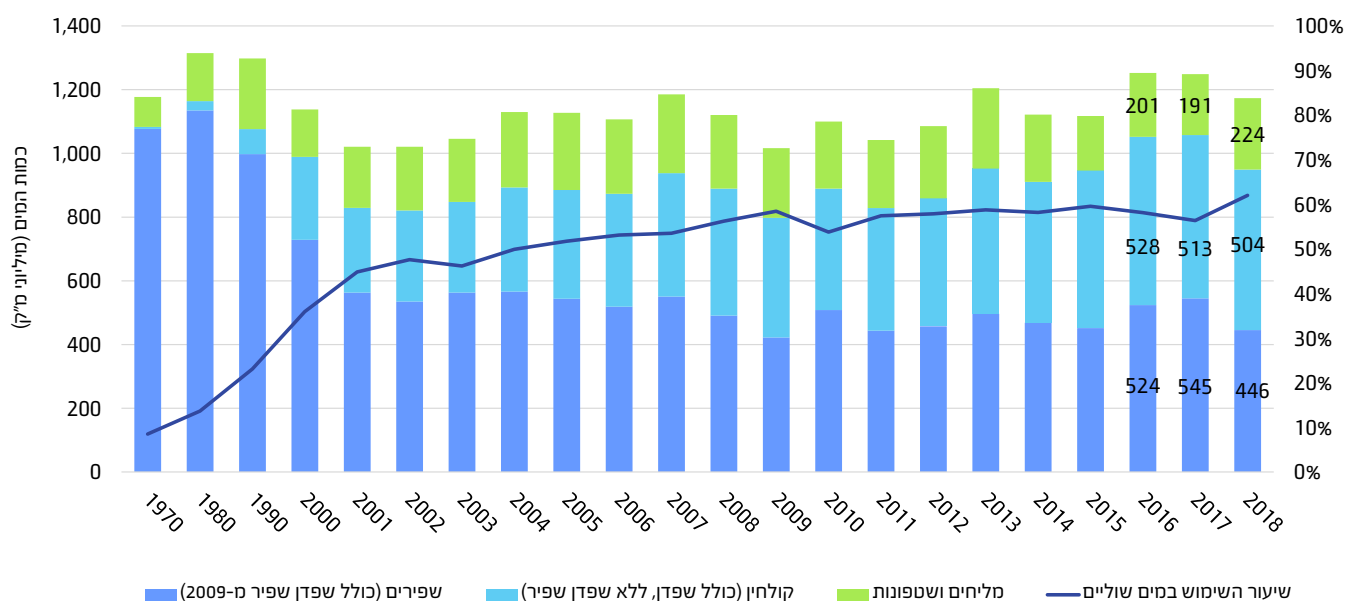

מדד מחירי המזון עולה בעקביות מאז תחילת המילניום. עם זאת, בניכוי מדד המחירים לצרכן, העליה הריאלית הינה בשיעור מצטבר של 13.9%, המגלם שיעור שנתי של 0.7%, בלבד. בנוסף, אם נתעלם משנתיים יוצאות דופן (2006 ו-2008) - שיעור העליה הריאלית של מדד מחירי המזון היה זניח - 1.3% במצטבר ו-0.1% שנתי.

צריכת מים בחקלאות לפי סוגי מים

צריכת מים בחקלאות עומדת על כ-1.2 מיליארד מ"ק בשנה.
בעשור השני של המאה ה-20 חלה נסיגה בפיתוח מקורות מים שוליים.

בשנת 2018 עמד שיעור השימוש במים השוליים (קולחין, מליחים ושטפונות) על כ-64%, מעט מעל שיעורי השימוש במים שוליים בעשור האחרון.
החקלאות מהווה כיום גורם מרכזי לקליטת מי קולחין בישראל.

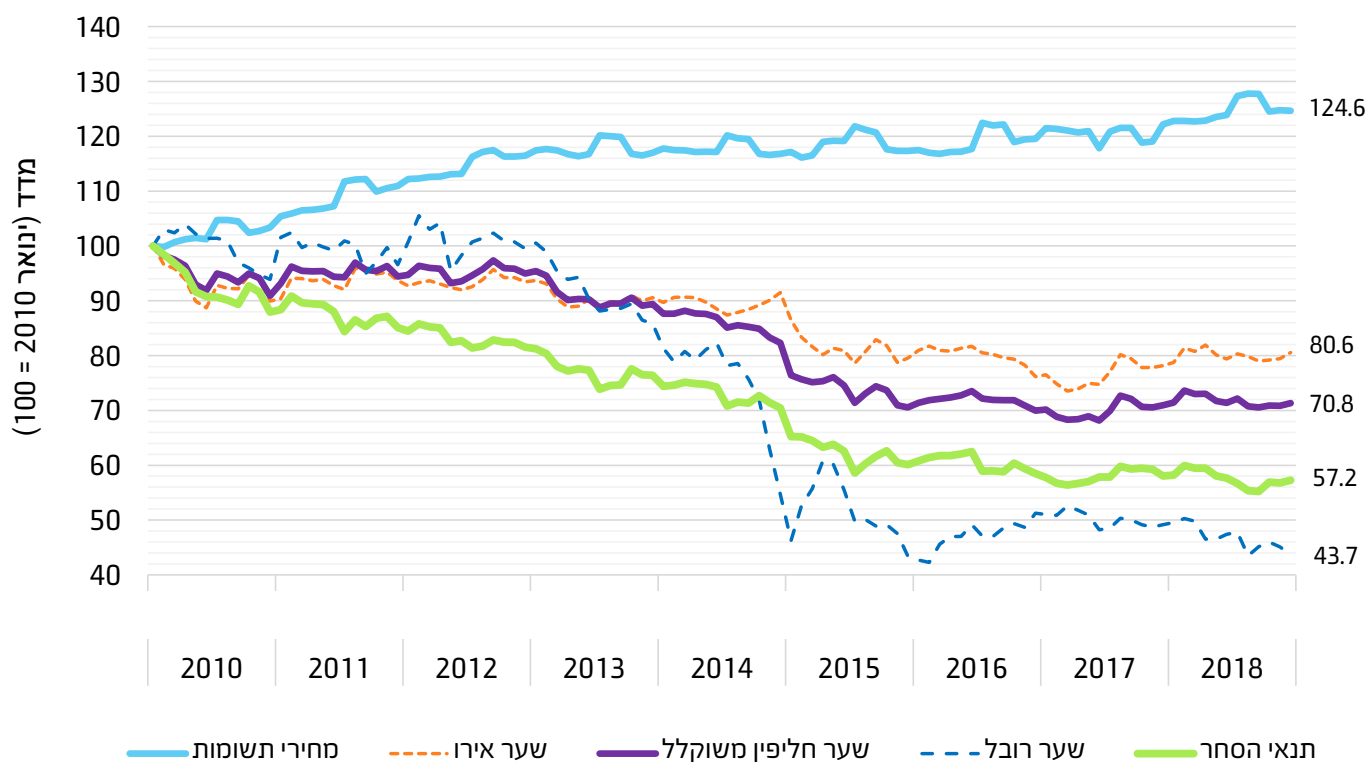
החקלאות הישראלית סובלת בעשרים השנים האחרונות, משחיקה עקבית, ובמצטבר שחיקה ניכרת, של תנאי הסחר, בשל עליית התשומות והתחזקות המטבע הישראלי.

השינויים בשנת 2018:

עליה של 3.3% במחירי התשומות

עליה של 2.5% בשערי החליפין

ירידה של 0.8% בתנאי הסחר ביצוא

שער חליפין משוקלל - 0.75% אירו ו-0.25% רובל

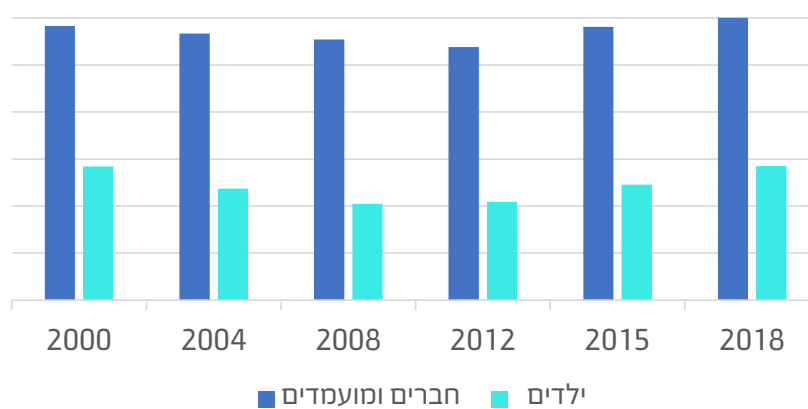
תנאי הסחר ביצוא - היחס בין מדד שער החליפין המשוקלל למדד מחירי התשומות

פיזור גאוגרפי
אוכלוסיית הקיבוצים
התפלגות

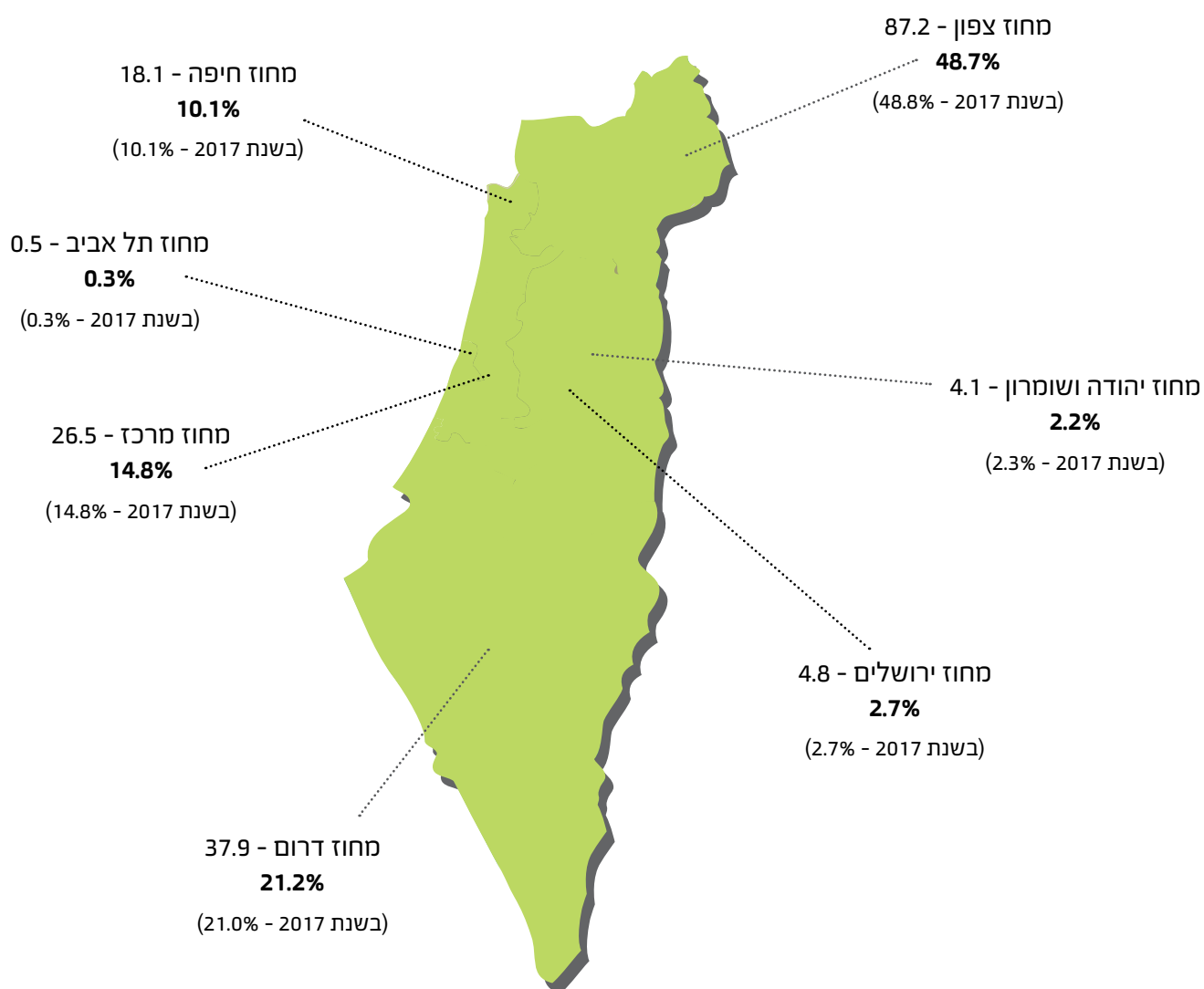
המשרד
לפיתוח
אזורי
הקצה

הפיזור הגיאוגרפי של אוכלוסיית הקיבוצים

מעל 70% מאוכלוסיית הקיבוצים מתגוררת בפריפריה.

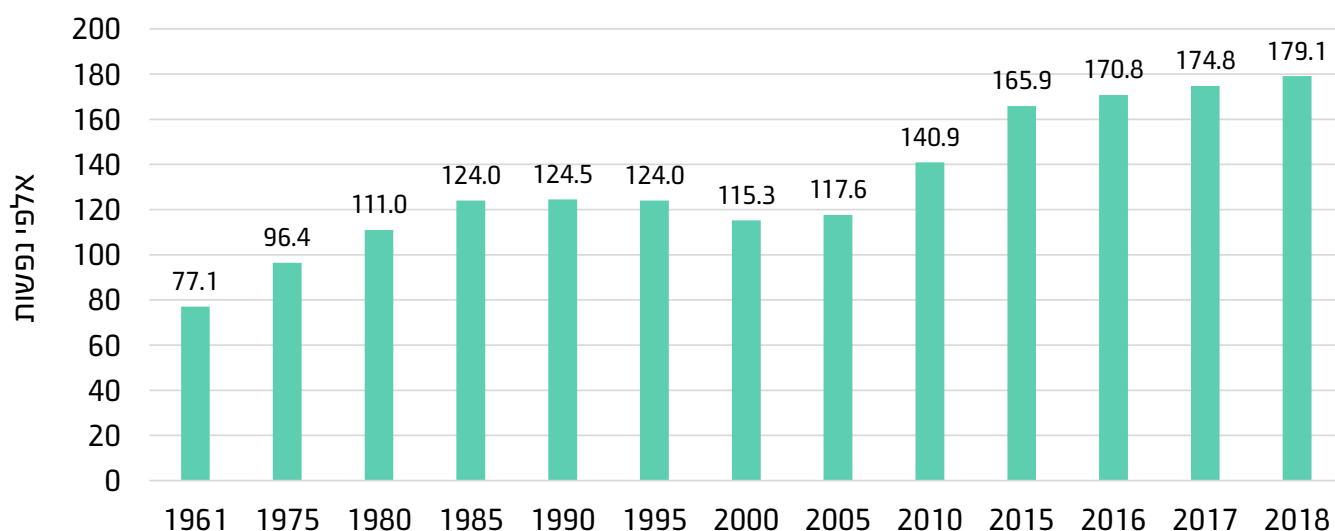
בשנת 2018

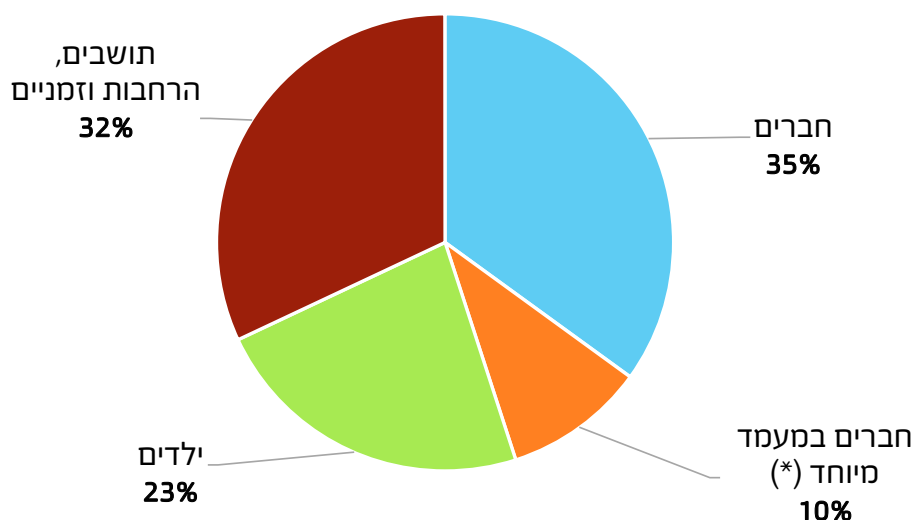
אלפי נפשות

ניתן לראות, כי לאחר הקיפאון ששרר בשנות המשבר הכלכלי, בשנים האחרונות חל גידול ניכר באוכלוסיית הקיבוצים. מגמה זו נמשכה גם בשנת 2018.

התפלגות האוכלוסיה בקיבוצים

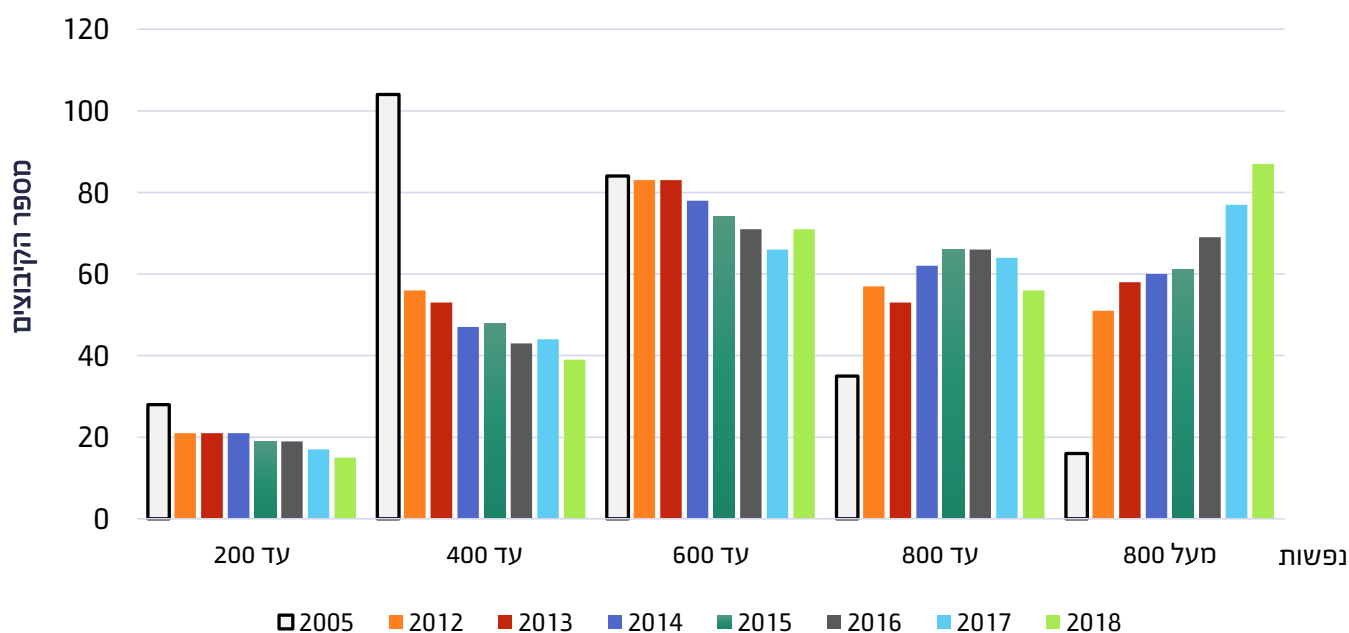

(*) חברים במעמד מיוחד: חברים בחופשה, מועמדים, בני משק במסלול קבלה לחברות שטרם התקבלו לחברות וחברי משק שאינם גרים דרך קבע בקיבוץ.

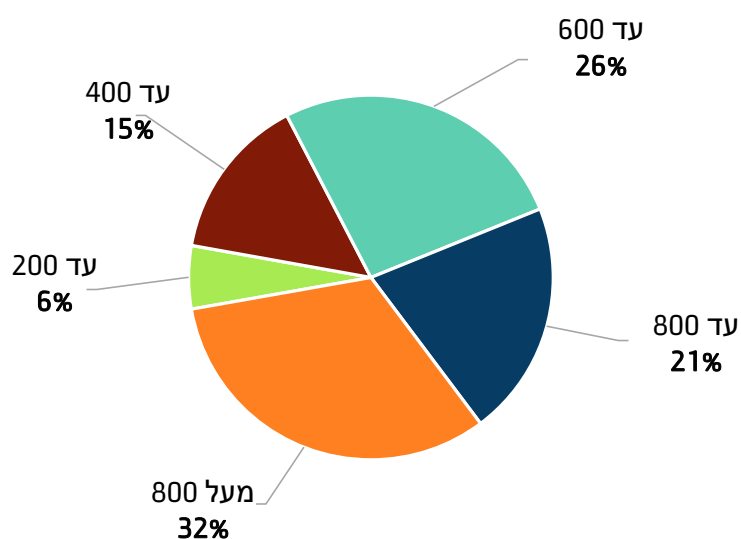
התפלגות הקיבוצים לפי גודל האוכלוסייה

עקביות מגמת גידול האוכלוסייה ניכרת גם במיון לפי גודל הקיבוץ.

בעוד שבשנת 2005, מנו כמחצית מהקיבוצים מתחת ל-400 חברים ושיעור הקיבוצים בהם מספר החברים עלה על 800 היה פחות מ-10%, בשנת 2018 יותר ממחצית מהקיבוצים מונים מעל ל-600 חברים ושיעור הקיבוצים שמספר חבריהם עולה על 800, הינו כשליש.

בשנת 2018

נפשות

אורחות חיים

התנהלות

קליטה

חברים בעצמאות כלכלית

איחוד סטטוסים

הרחבה קהילתית

אירועי תרבות

מנהיגות מקומית

שיוכים

מס פרוגרסיבי

ותיקים וצרכים מיוחדים

שירותי בריאות

צוות חירום יישובי

פרישה / פנסיה

קרן מילואים

קרן לעזרה הדדית

קהילה קיבוצית במיטבה - התחלנו הכי מהר שלנו, ולאט לאט אנחנו מגבירים

אמנם נתוני השנתון מתייחסים לשנה קודמת, אך ההקדמה לפרק אורחות החיים עוברת באופן טבעי דרך הקהילה הקיבוצית במשבר ובשגרת הקורונה. כל מי שחווה את התקופה הנוכחית כחבר קיבוץ - מבין שזכה. העוצמה הגלומה בצורת החיים הייחודית שלנו משרה ביטחון בריאות, כלכלי, חברתי וחינוכי.

במהלך מאי 2020 קיימו דיונים חוצי תפקידים וגיאוגרפיה, במסגרת תהליך "יציאת חרום", בהשתתפות כ-120 חברי קיבוצים מרחבי התנועה הקיבוצית. הנקודות שזכו להבלטה מיוחדת בדיונים משקפות את מרכיבי הזהות שלנו:

בית ודרך:

עולם הערכים הקיבוצי והדרך השיתופית, מובילים ומנחים את חברי הקיבוץ המתחדש והשיתופי לתפקוד מיטבי, בעת חרום ובעת שגרה, תוך דאגה לפרט ושימור הרוח החברתית הקיבוצית. התחזקות רוח ההתנדבות - הירתמות רחבה של כל שכבות הגיל למערך התנדבותי מגוון ועשיר. הודגשה חשיבותן של מערכות החינוך, התרבות, הבריאות והרווחה לתפקוד היומיומי של הקהילה ולחוסנה. התחזקה חשיבותה של החקלאות כדרך חיים, כערך וכמנגנון הביטחון התזונתי למדינה כולה.

חוסן כלכלי ושגשוג:

הקיבוץ מעניק מעטפת כלכלית לתמיכה ומימוש הערכות הדדית לחברים. **החקלאות** חזרה להיות ערך ישראלי וממשיכה להוות בסיס כלכלי בקיבוצים, בתקופה של אי ודאות כלכלית. התמודדות מנהלי **מש"א** להגנה על העובדים - חברים ושכירים.

איכות חיים:

הקורונה והשלכותיה הדגישו מאוד את יתרונות החיים בסביבה קהילתית וסולידרית, וגם ירוקה וכפרית. המעטפת החברתית - רווחתית - תרבותית, והמנהיגות המקומית מאפשרות אחריות משותפת על התפקוד הקהילתי ועל אורח החיים בזמנים מאתגרים. זאת איכות החיים הייחודית שלנו, שלא ניתן להשיג בכל מקום אחר. **יצירתיות ויוזמה** - לנוכח המשבר גילו הצוותים המובילים יכולת תגובה מהירה לאתגרים חדשים ולא צפויים, ויכולת אלתור ועמידה בלחצים ובקשיים באינטנסיביות גבוהה.

ניהול עצמי ומנהיגות מקומית:

הנסיבות חייבו הובלה על ידי מנהיגות מקומית פורמלית ומתנדבת והעצימו את חשיבותה. **ניהול מתואם** - התשתית הקיימת של ניהול מתואם ושילוב ידיים בין ההנהלות וממלאי התפקידים בקהילה, בתחום העסקי ובצח"י התגלו כמפתח להובלה מיטבית בעת חירום.

ערבות הדדית וסולידריות:

רבים תיארו את תקופה הקורונה כ"שעתה היפה של הערבות ההדדית" ברמה הפורמלית והבלתי פורמלית, כאשר הקיבוץ דואג לרשת ביטחון ומתן מענה לצרכי כלל הקהילה בהיבטים החומריים, הרגשיים והחברתיים.

דמוקרטיה פעילה:

בקיבוצים רבים עלתה הפתיחות לטכנולוגיות חדשות המשמשות למיפוי, העברת וקבלת מידע, שיתוף הציבור וקיום מפגשים וישיבות. כן נוצלו טכנולוגיות אלו לשמירת קשר עם הילדים והנוער וליצירת חוויה חברתית ותרבותית משותפת.

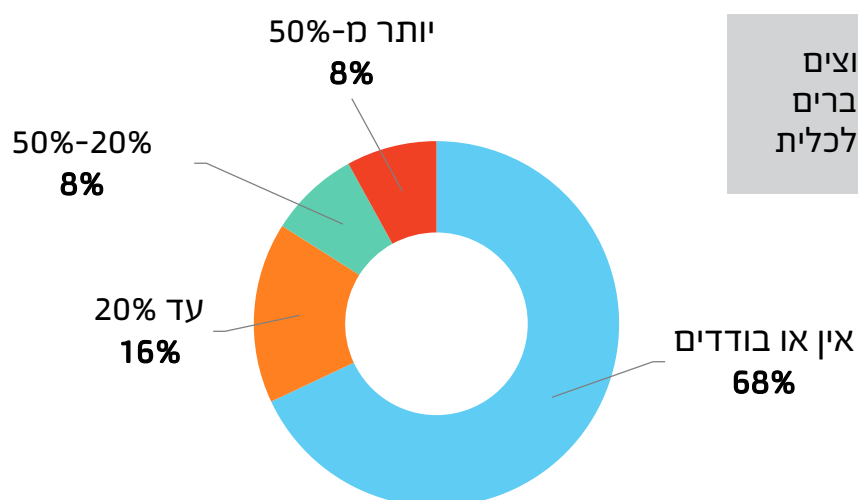
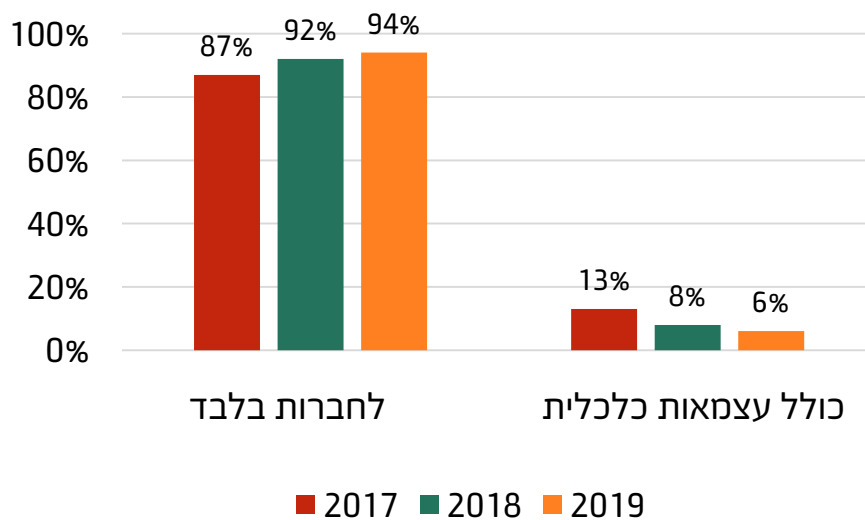
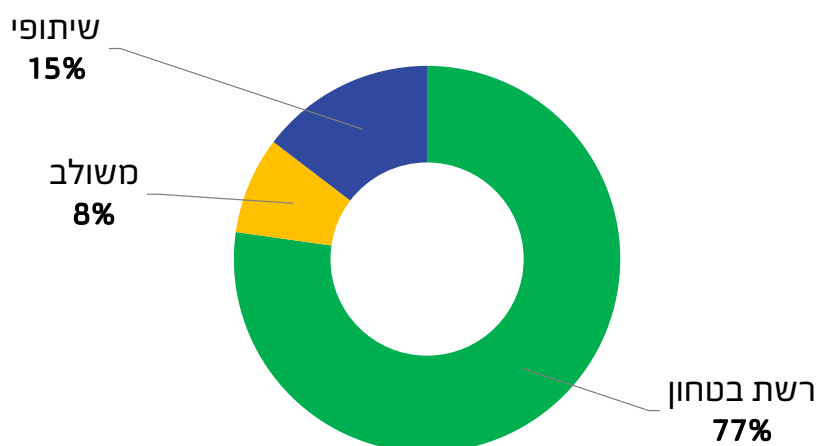
קהילה רב דורית ומלוכדת:

מרכזיותה של **התרבות** - התרבות קיבלה משנה תוקף ככלי ליצירת חוויה קהילתית משותפת, אפשרות לביטוי עצמי, גאווה מקומית ותחושת שייכות. במקרים רבים בשת"פ עם החינוך החברתי. **לכידות חברתית** - קיבלה ביטוי בראייה של כל הקבוצות בקהילה, התייחסות לרב דוריות וחיבור בין אוכלוסיות.

פרק אורחות החיים בשנתון נותן תמונה לגבי המרכיבים השונים ברחבי התנועה הקיבוצית. יש לזכור, שרמת הדיוק מוגבלת, אך נכרות מגמות - המשך עלייה בצמיחה הדמוגרפית, בדגש על קליטה לחברות מלאה, המשך עיסוק בתהליך האחדת סטטוסים, שימוש בתרבות ככלי לחיזוק הלכידות והחוסן הקהילתי, וכן פיתוח המענים הניתנים בנושא הבריאות, הרווחה והצרכים המיוחדים. עם זאת, יש צורך בכלים נוספים ויצירתיים המתייחסים ל-well being של האוכלוסייה כולה ושל הוותיקים בפרט. ניצני המגמה לצמיחת המנהיגות המקומית בכל קיבוץ וקיבוץ מצריכים טיפוח ומודעות לשחיקה וחוסן לממלאי תפקיד. חשוב לנו להדגיש את מגמת העלייה בעבודה במעגלי שותפים של ממלאי תפקידים, שעלתה מהסגרים ומהתהליכים במהלך הקורונה. תפיסת עבודה זו מומלצת בעינינו ומהווה מפתח לחיזוק הקיבוצים, הן מבחינה קהילתית והן מבחינה כלכלית.

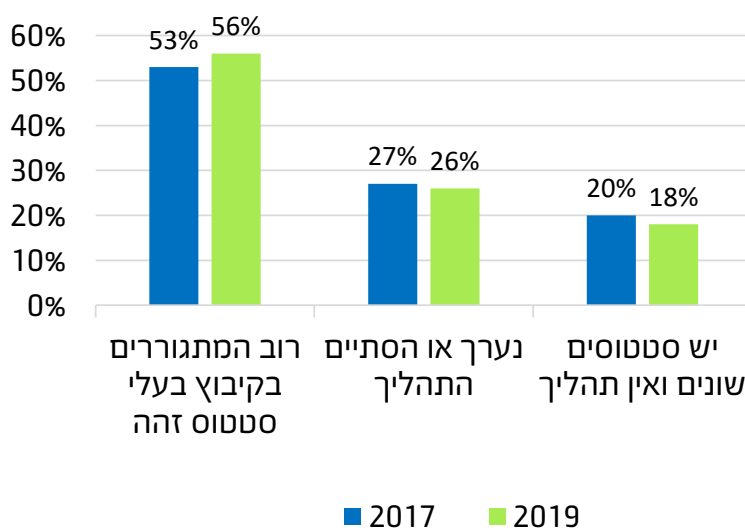
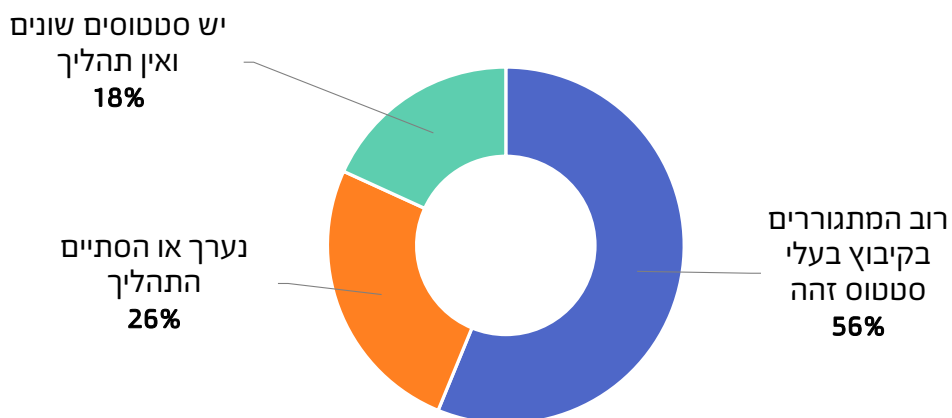
אנו ממשיכים:

- לפתח ולשכלל כלים בתחומי הקהילה והכלכלה בשיתוף פעולה בין אגפי התנועה, ובשיתופי פעולה עם ממלאי תפקידים מהקיבוצים ועם גופים אחרים;
- לשמש כגורם לאיגום ולשיתוף הידע, המתודות והפרקטיקות הקיימות;
- לספק פלטפורמות להכשרת ממלאי תפקידים ברמת מקצועיות גבוהה, תוך חיזוק זהותם הקיבוצית;
- ולחזק את מרכיבי קהילה קיבוצית במיטבה ביחד ולחוד - התחלנו הכי מהר שלנו, ולאט לאט אנחנו מגבירים.

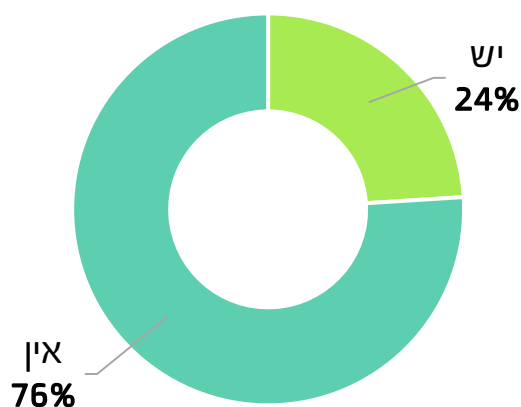

שיעור הקיבוצים שיש בהם חברים בעצמאות כלכלית

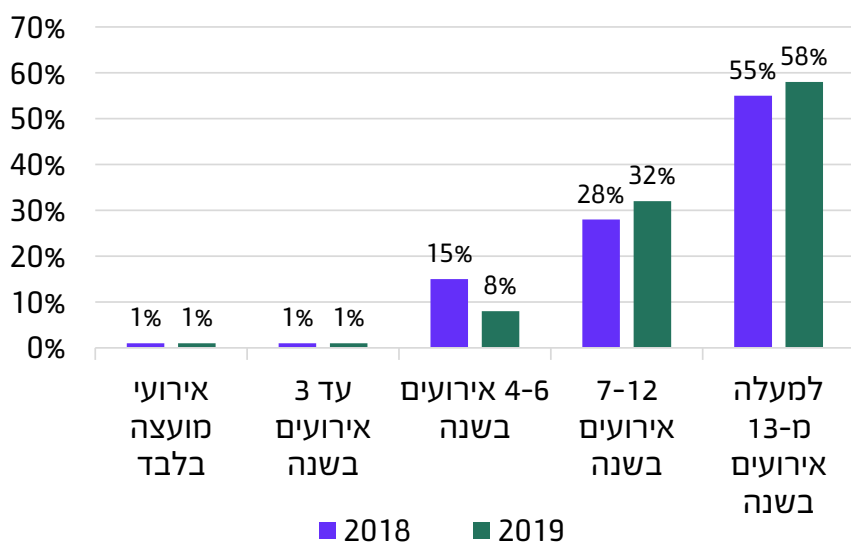
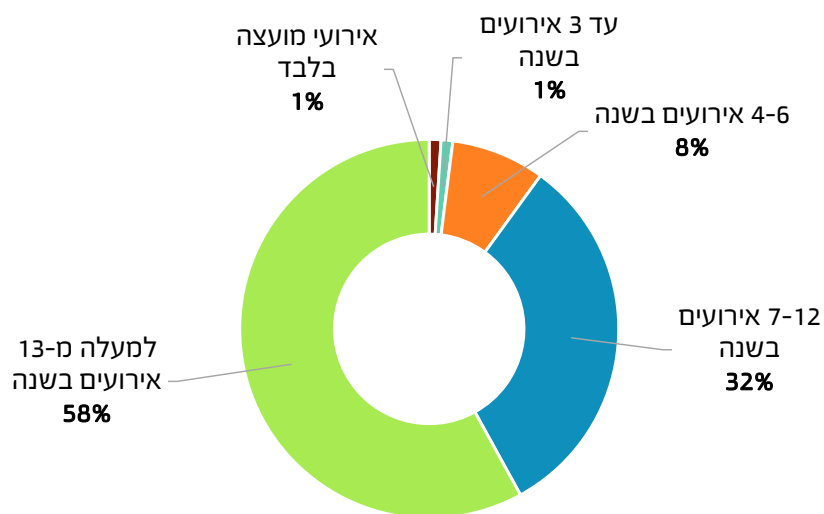
האם נערך בקיבוץ תהליך לאיחוד סטטוסים

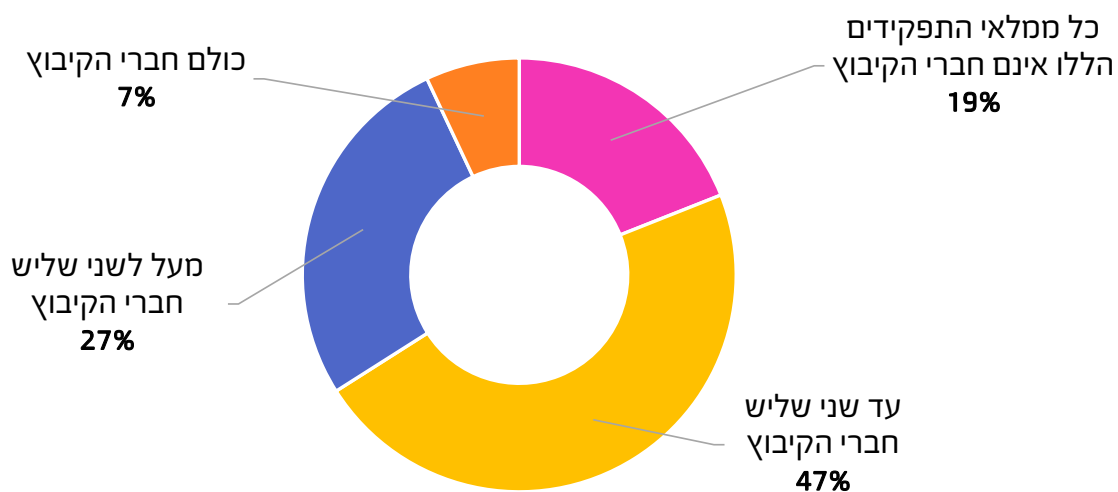
שכונת הרחבה קהילתית

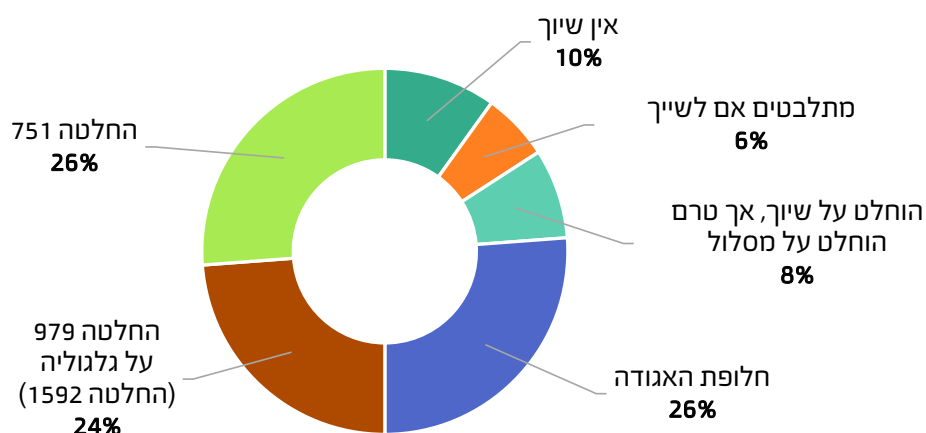
אירועי תרבות ביוזמת הקיבוץ (כולל חגים)

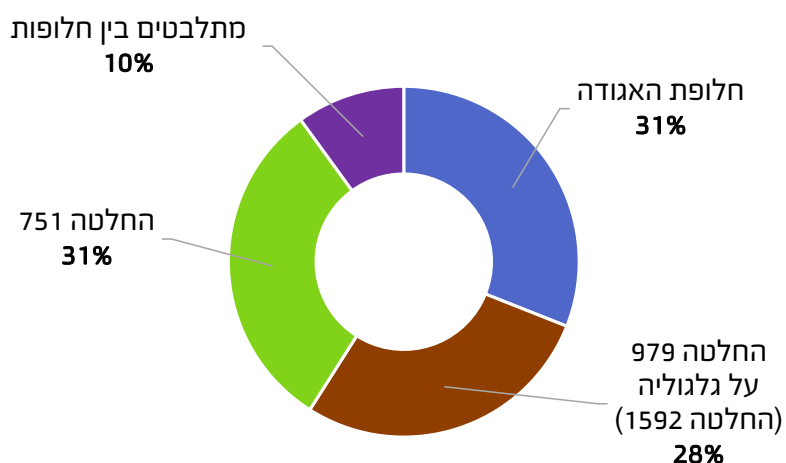
מנהיגות מקומית (יו"ר, מזכיר, מנהל עסקים, מנהל קהילה, גזבר, משאבי אנוש)

מסלול השיוך

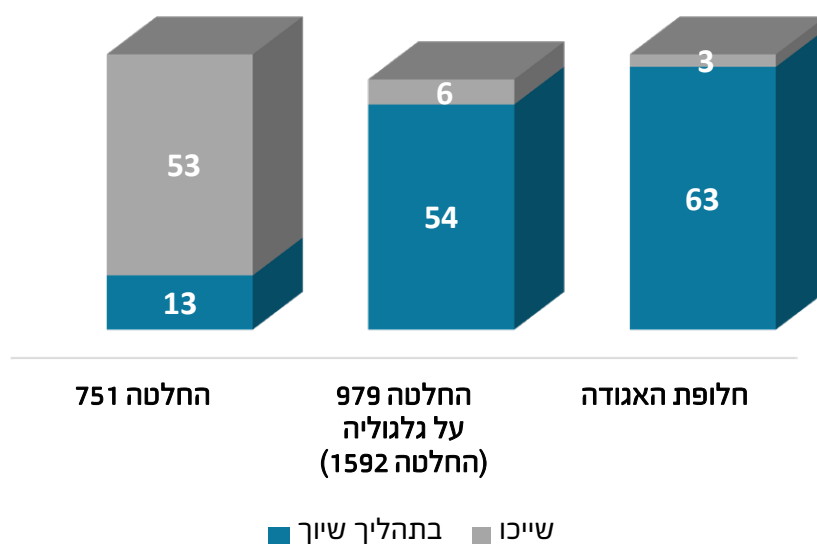

מבין המחליטים על שיוך

יישום השיוך - כמה קיבוצים סיימו את תהליך השיוך

מורכבות תהליך השיוך בהיבט הפנימי והיקף דרישות רשות מקרקעי ישראל (רמ"י) מקשות על סיום תהליך השיוך.

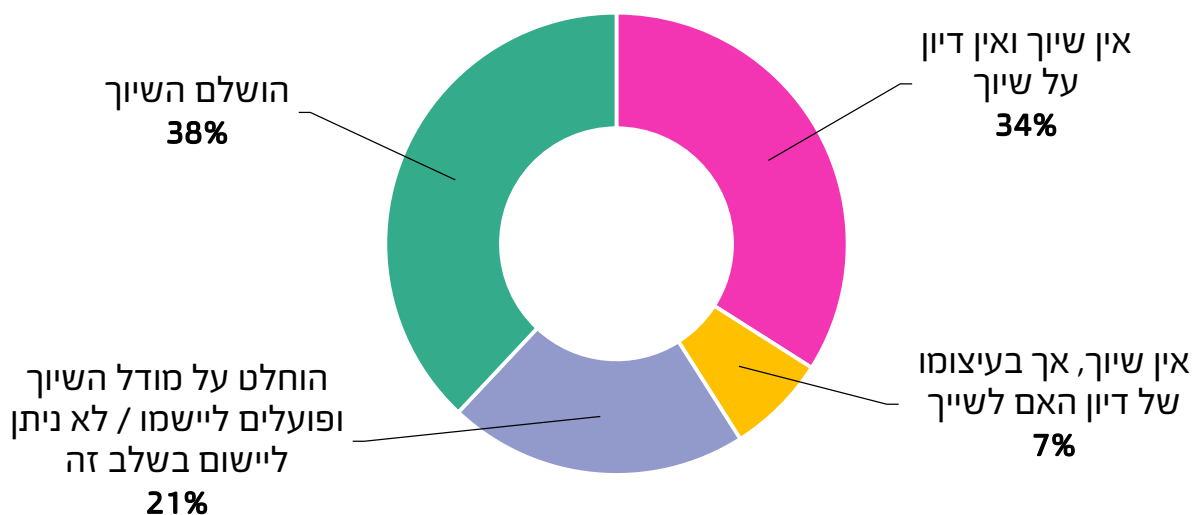
החלטה 751 התקבלה בשנת 1996, לא עברה תיקונים ולא נתקפה בבג"ץ.

החלטה 979 התקבלה בשנת 2007 ואושרה על ידי בג"ץ בשנת 2011.

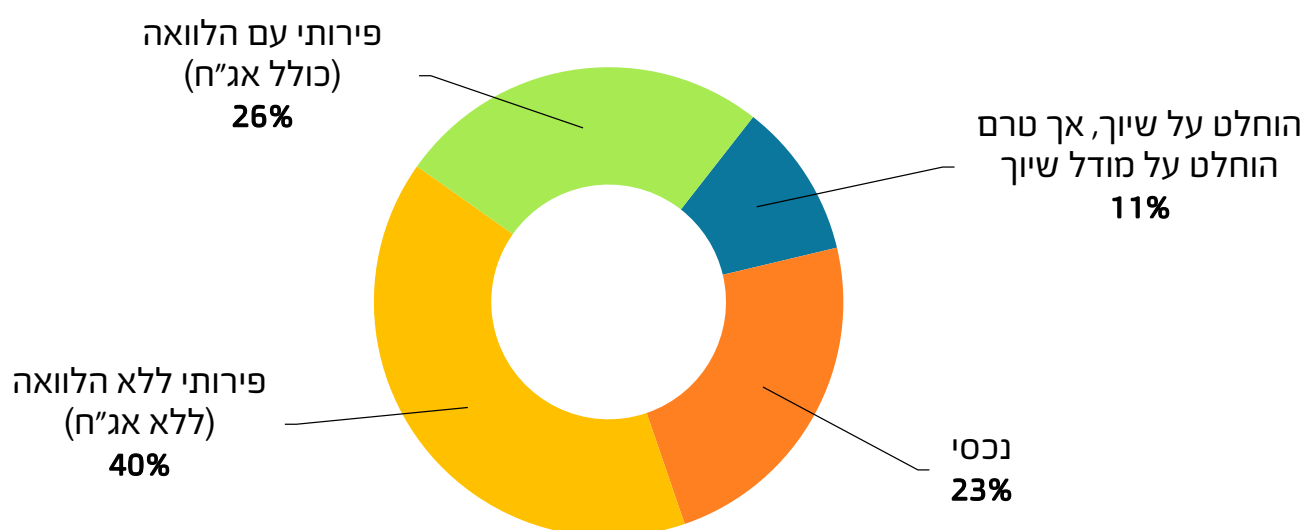
חלופת האגודה התקבלה בשנת 2014 ואושרה על ידי בג"ץ בשנת 2016.

שיוך נכסים יצרניים

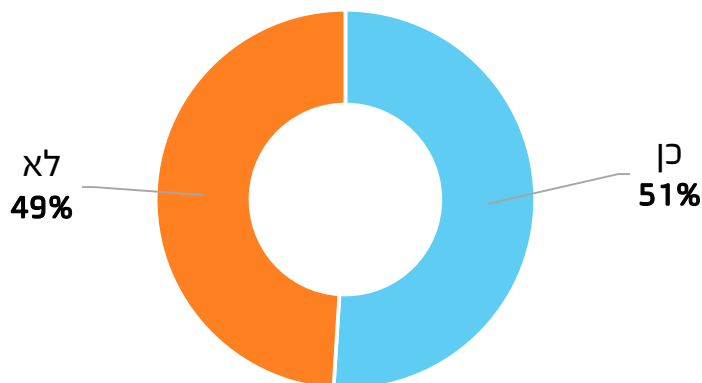
סטטוס הדין הציבורי

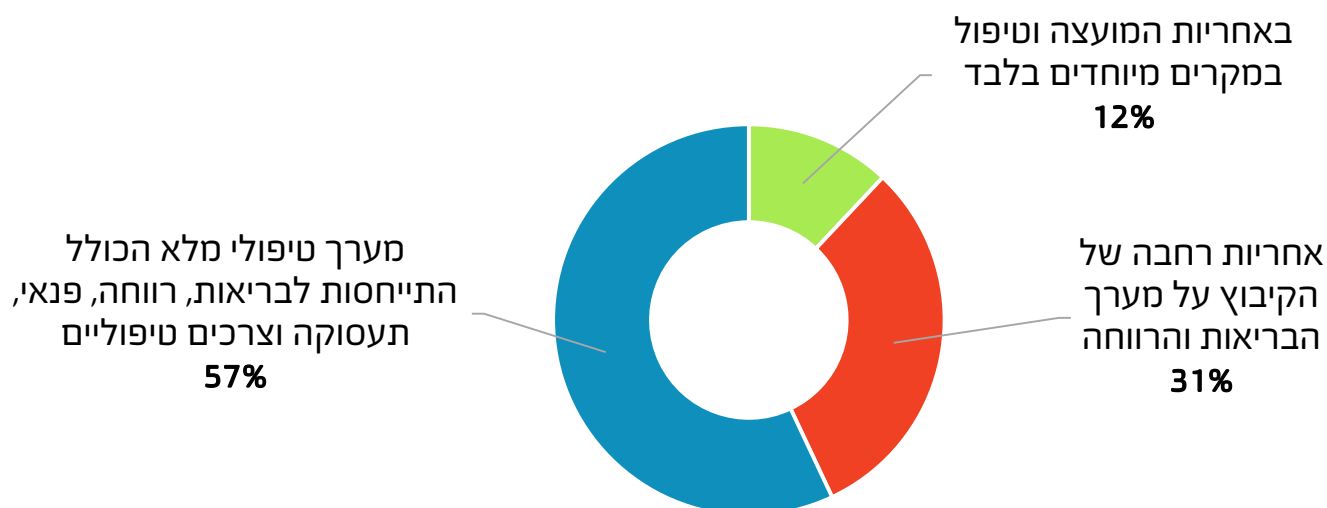
מסלול השיוך

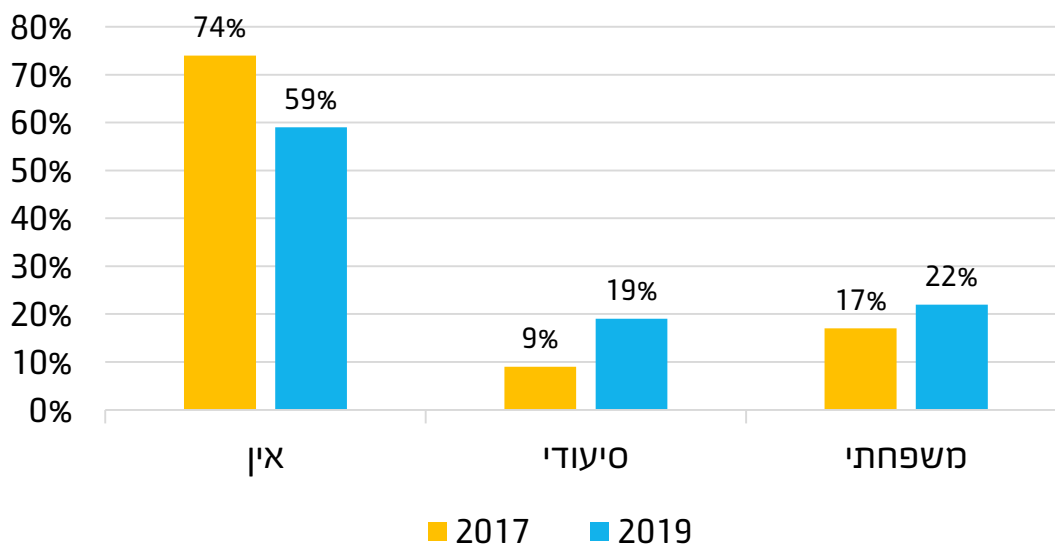
האם בקיבוץ יש מס פרוגרסיבי (קיבוצים מתחדשים, בלבד)

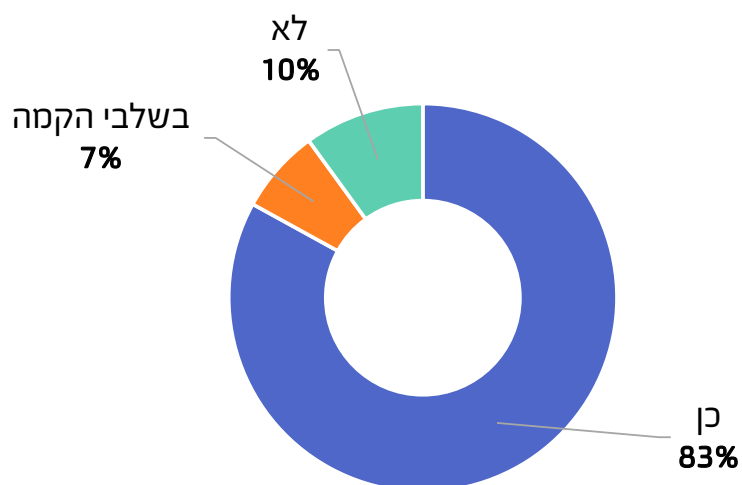
טיפול בוותיקים בקיבוץ

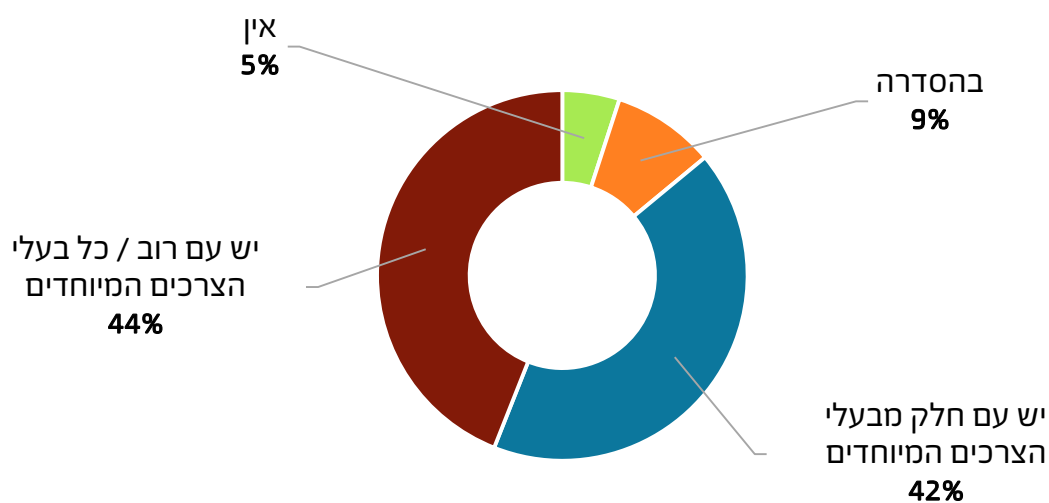
האם בקיבוץ יש בית סיעודי / בית משפחתי

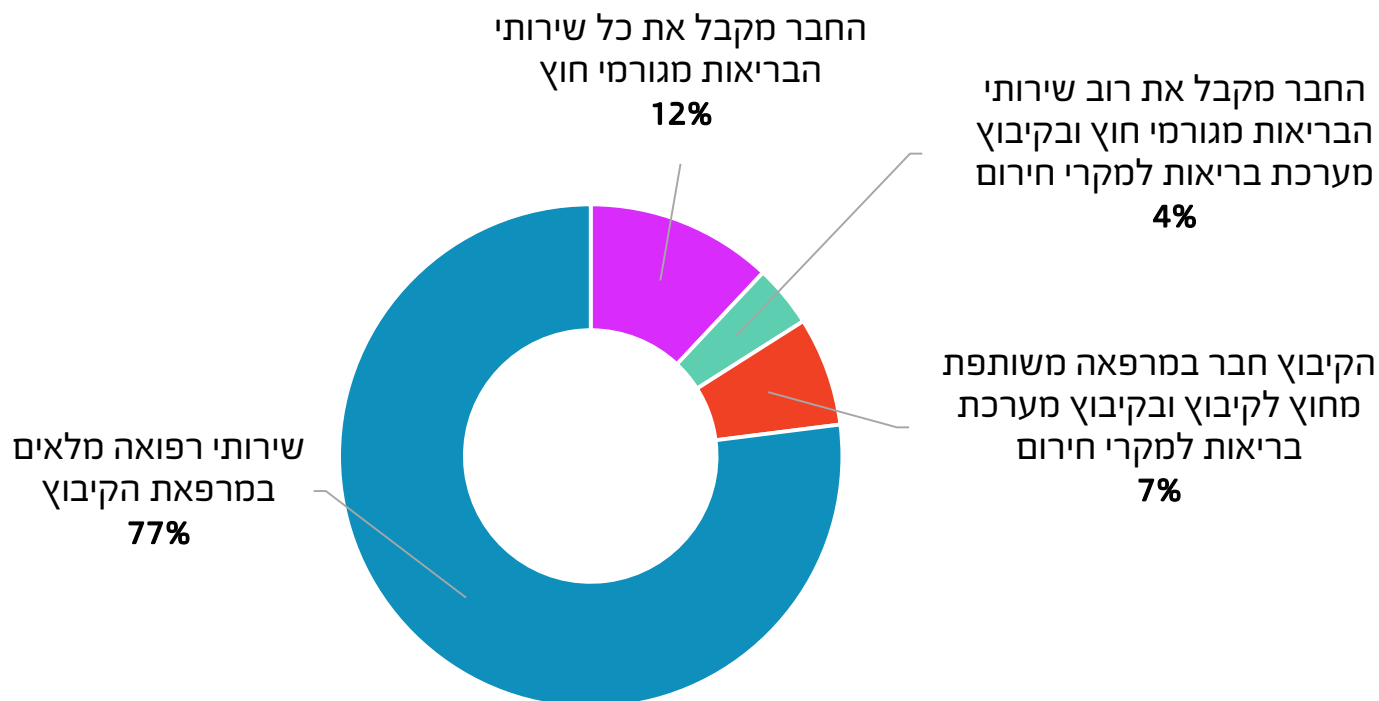
האם בקיבוץ יש ועדה לצרכים מיוחדים

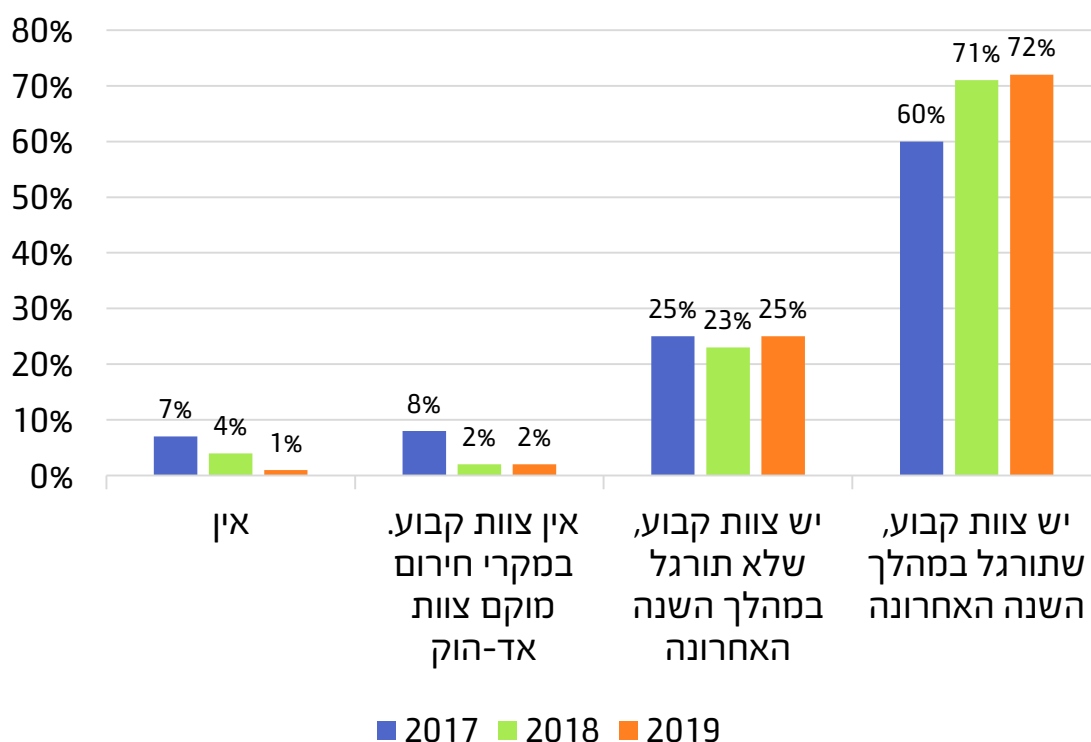
האם בקיבוץ יש הסכמים עם חברים ובנים המתמודדים עם צרכים מיוחדים

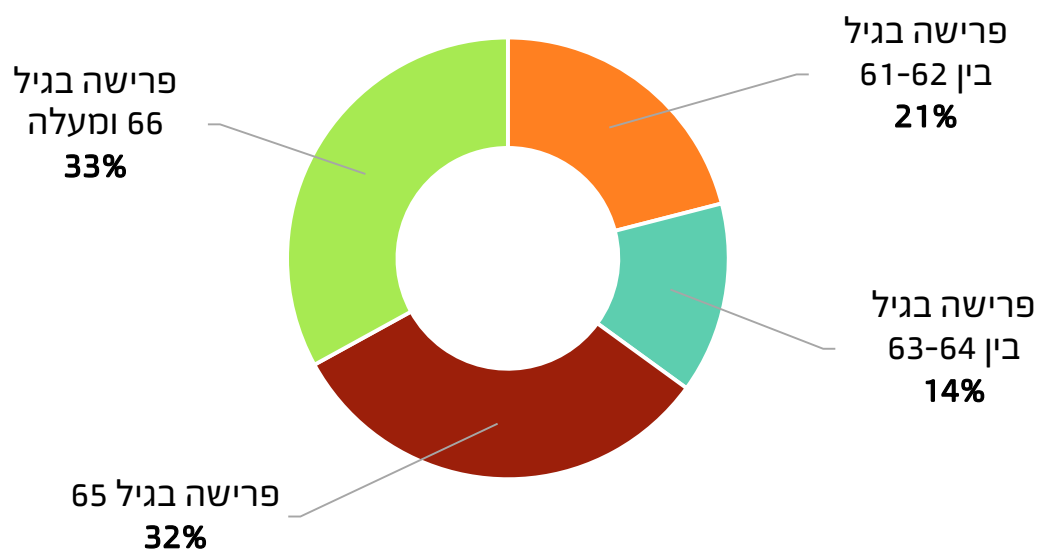
שירותי בריאות בקיבוץ

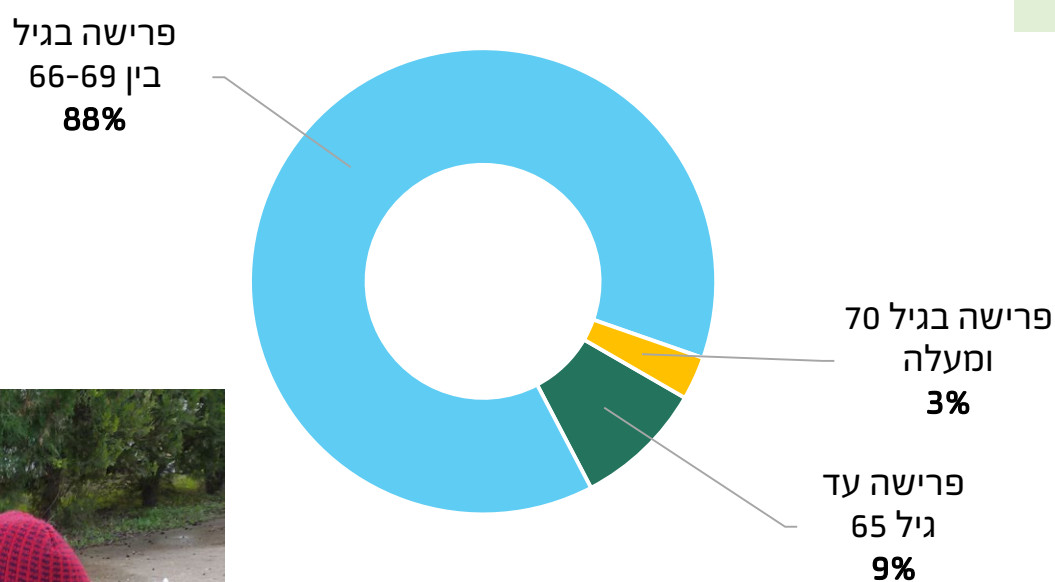
צוות חירום יישובי

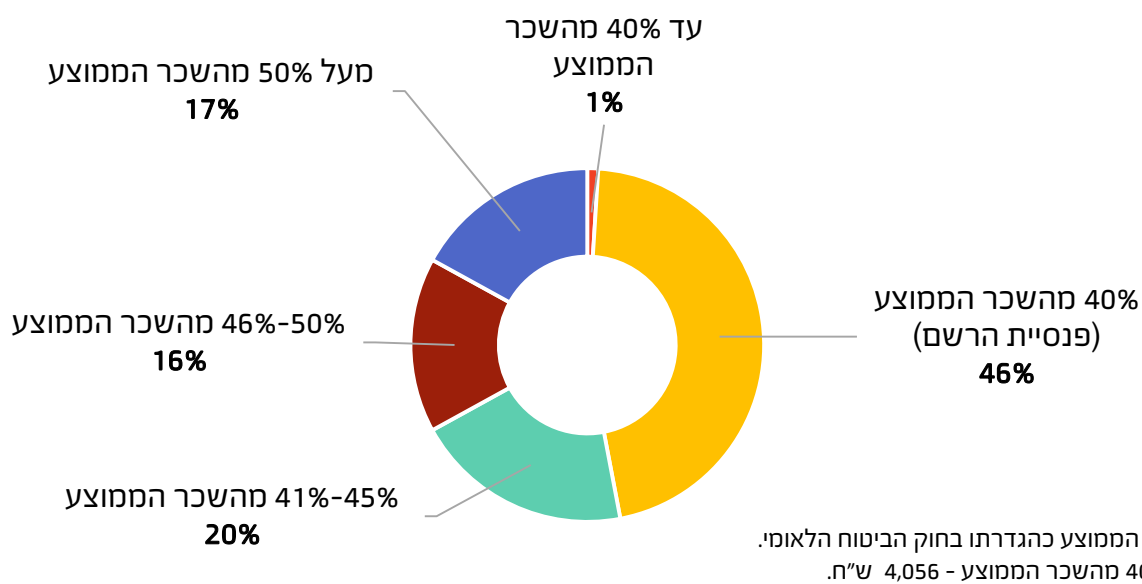
חברה

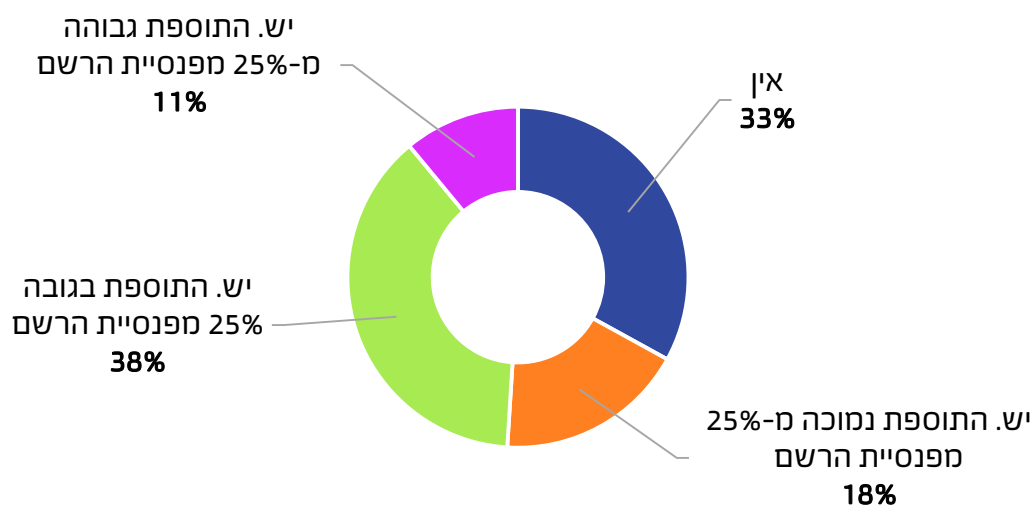
חבר

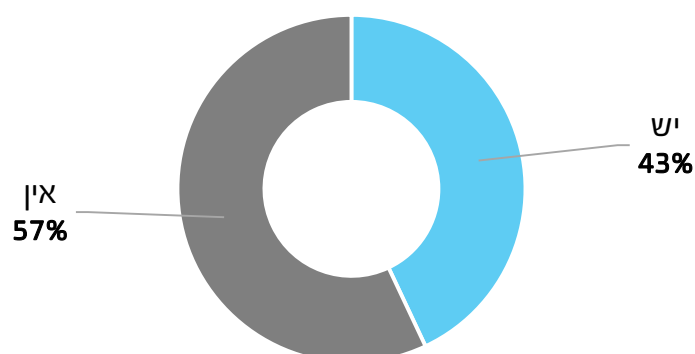
פנסיה מובטחת לחבר (לא כולל ביטוח לאומי)

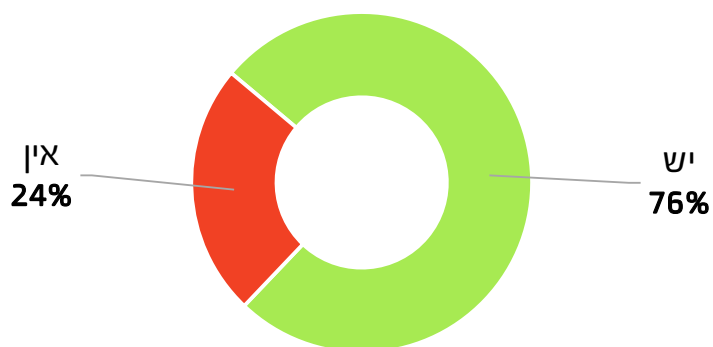
תוספת פנסיה ליחידים

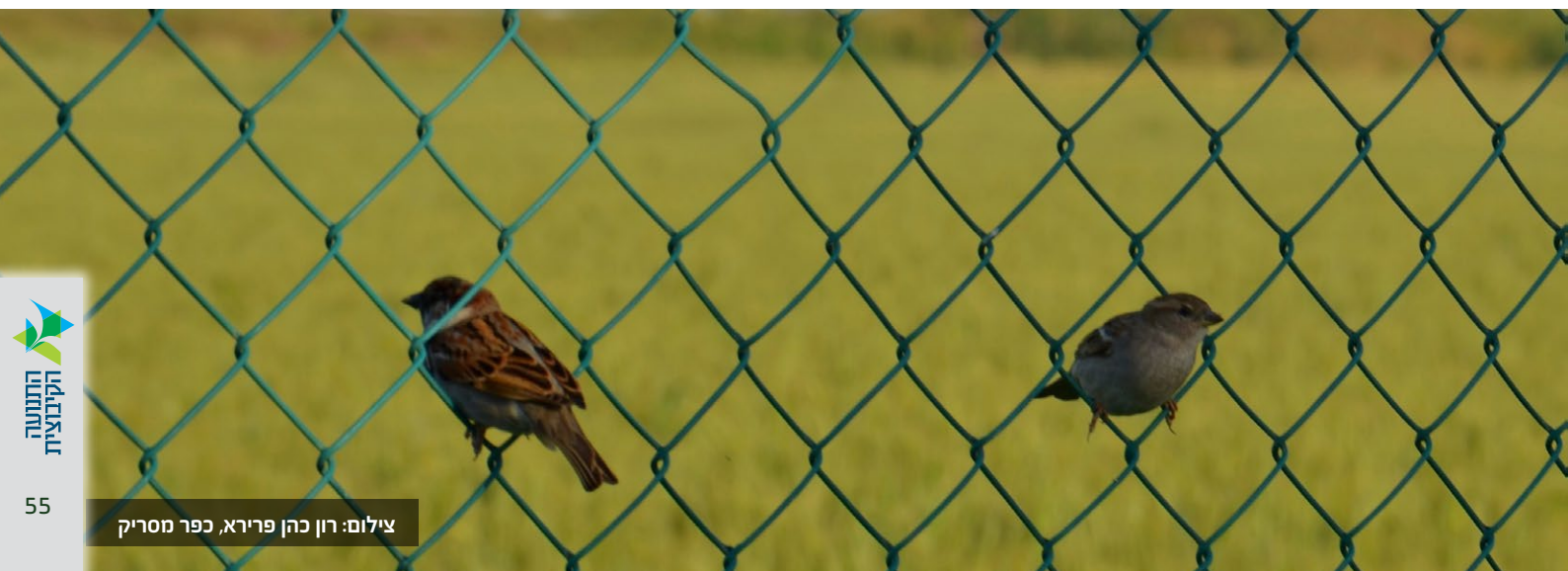
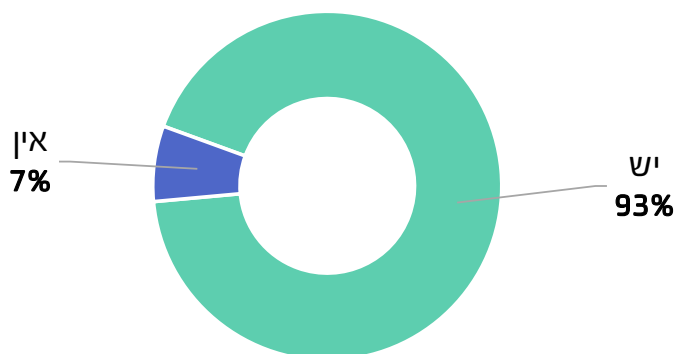
האם לקיבוץ יש גרעון אקטוארי פנסיוני מהותי (מעל 10 מיליוני ש"ח)

האם לקיבוץ יש קרן מילואים

האם בקיבוץ יש קרן לעזרה הדדית

שנתון התנועה הקיבוצית נתוני 2018/19

מספר 17

